

Dolenjski list

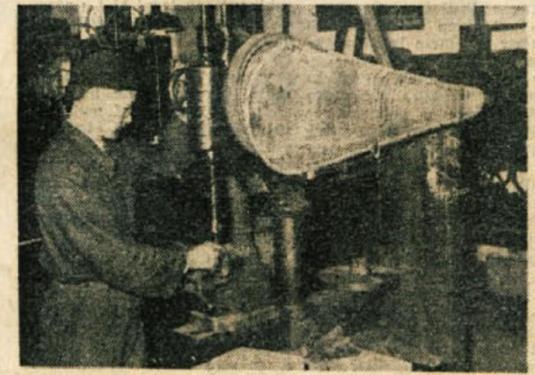
Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Štev. 35 Leto 8

Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Golnik. — Tiskarna Tiskarna „Sloven-“ska, poročevalca: Ljubljani, predstavniki Franc Plevel. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Pošni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mesni hišnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina znaša 400 din, polletna 240 din, tretjina 120 din in je plačljiva vnaprej. — Za izvozništvo 900 din oz. 3 ameriške dolarje.

PRED PRAZNIKOM belokranjskega „LITOSTROJA“

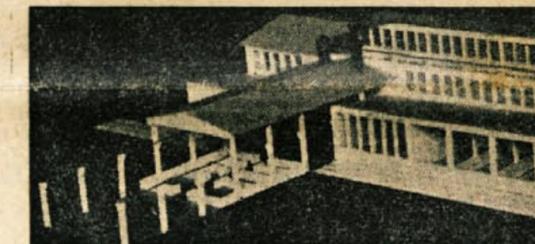
Mračni, neprijazni, zatočili in dvakrat premajhni prostori, v katerih je delalo enkrat več ljudi kakor bi jih smelo — to je prejšnja delavnica Belokranjske železolarne v Črnomlju. 64 metrov dolga, 15 metrov široka in kakor trina- nadstropna hiša visoka dvo- rana, vsa v steklenih stenah

Veseli belokranjskih livarjev je nepopisno: zastarele, nesodobne in varnostno pomanjkljive naprave v stari delavnici so zamenjali z novo tovarno z moderno opremo. Na sliki: pogled v montažni oddelek prejšnje livarne.

— pa je nova livarna, ponos dolenjskih podjetij, ki jo bodo v kratkem slavnostno izročili svojemu namenu kot prvi kompletni objekt, zgrajen iz republiške pomoči nerazvitim okrajem.

»Oblikovalna površina je bila z ozirom na odlitke za 100% preobremenjena, tako da se je delo vršilo ob nezno- snih delovnih pogojih brez ustrezne

Maketa ŽELEZOLIVARNE v Črnomlju

higiensko-tehnične zaščite zaposlenega osebja... Tako stoji v odločbi republiške rudarsko-metalurške inspekcije, ko je bilo delo v nekdanji delavnici ustavljeno. Lani febru- arja je bila sklenjena pogodba o gradnji nove železolarne, v septembru 1954 so začeli kopati temelje in letos spomladi jo je novomeški PIONIR do- gradil. Dne 20. maja so začeli v novi livarni poizkusno obra- tovati.

Kdo bi popsal veselje de- lavcev in nameštencev, ki so dobesedno na novo zadihali v prostori, svetli in razsežni dvorani!

»Tu je užitek delati!« pravi livarji, topilci, čistilci, ključavničarji in vsi ostali, ki so se preselili v novo tovarno. Sprehod skozi livarsko delav- nico, jedrarno, topilnico, čiš- tilnico, remontno in montaž- no delavnico te o tem hitro prepriča: na vseh obzidjih epa- ziji zadovoljstva, vsi hitijo pri delu, pridni so ko mravljice — le da njihova mravljiska ena sama dvorana svetlobe in veselih ljudi. Stari obrat, v katerem so delali vsa predvo- jna in medvojnina dela (v slednjih tudi za partizane raz- no posodo, žlice in podobno iz ostankov zrušenih letal), se po osvoboditvi ni in ni mogel razširiti, čeprav so bile po- trebe po sivi litini tedajle večje. Zda bodo porabili nek- danjo delavnico za garažo, modelno mizarstvo delavnico in deloma tudi za skladišče.

OD OBRATNIŠKE DE- LAVNICE DO TOVARNE »Dajte nam tovarne! Velike tovarne!« Tako smo včasih brali in slišali, ko smo govo- rili o dvigu naših krajev in gospodarski krepitvi. Ko je pred leti socialistična skup-

Vreme ZA ČAS OD 1. DO 12. SEPT. Prevladovalo bo lepo vreme: v omenjenem razdobju se pričakuje 8 do 9 suhih dni. Padavine se pričakujejo v roku med 1. in 2. IX. (le krajevno oz. kratkotrajne) nato med 7. in 8. IX. in zlasti okoli 12. IX., ko bo obenem močna ohladitev.

»Se več bi prodali, pa ne zmoremo ustreči vsem naročilom!« pravi direktor livarne. Posebno za sanitarno litino je veliko povpraševanja: podstavkov za umivalnike ni nikoli dovolj. Vsako novo sta- novanje potrebuje izdelke železolarne. Oprema za kana- lizacijo, kanalske mreže, pokrovi za jame, omrežje za cestne prekope, okrogle cestne kape, odtočne rešetke s sifoni, cestni peskolovci, vse to proiz- vaja Belokranjska železolar- na.

»Kotel za kuhanje krme bi radi« pravi kmet v zadrugi trgovini. Od kod se ga dobili? Iz Črnomlja! Gnojnični razpr- šilniki, pluzna peresa, vretena za grozdne stikalnice z maticami in podložki, čevljar- ski trinočci, zavorne kladice, sto- jala za vrtno klopjo, kovaške ješe in podobni predmeti — vse to izdeluje za kmetijstvo in za široko potrošno livarno v Črnomlju. Poleg teh izdel- kov pa vliva tudi strojne od- litke po željah naročnikov.

Prihodnje leto bo proizvo- dnja v livarni sedemkrat večja kakor je bila leta 1954. S pri- bližno 180 milijoni dinarjev investicij bo gotovo vse tisto, čemur pravijo zdaj v livarni »prva faza«. Nekaj denarja še manjka za tehnično opremo. V jeseni bodo dobili električ- no dvigalo. Prihodnje leto pa bi morali železolarno končno opremiti z vso predvideno me- hanizacijo. Potem bo lahko dajala visoko proizvodnjo, ki je predvidena: 2300 ton litine na leto. Od približno še 60 mi- lijonov din investicij je od-

visna proizvodnja tisočev ton sive litine, ki je za naše go- spodarstvo neobhodno potreb- na.

»Za vse, kar odlijemo, ima- mo sklenjene pogodbe z vele- trgovinami v Ljubljani, Kra- nju, Mariboru, Celju, Zagrebu in drugje.« pravi direktor železolarne tovarniš Lakner. — Trgovske litine — med to šte- jejo vse vrste železnih šte- dinskih plošč, rešetke, pečna vrata, dimniška in kurilna vrata, gasperčke in podstav- ke za kopalne peči — prodajo toliko, kolikor je morejo iz- delati.

PRIDITE NA PROSLAVO XII. BRIGADE V MOKRONOG 3. in 4. septembra letos bo v Mokronogu velika proslava ob obletnici ustanovitve XII. bri- gade.

PRIDITE NA PROSLAVO XII. BRIGADE V MOKRONOG 3. in 4. septembra letos bo v Mokronogu velika proslava ob obletnici ustanovitve XII. bri- gade. Proslava XII. brigade v Moko- nogu bo največje partizansko slavlje v novomeškem okraju. Ob tej priložnosti se bodo zbrali v partizanskem Mokronogu vsi

V KOČEVJU BO RAZSTAVA HIGIENSKO-TEHNIČNE ZAŠČITE Zavod za proučevanje dela in varnosti pri delu bo priredil v času od 10. do 18. septembra v Kočevju republiško razstavo hi- giensko-tehnične zaščite dela. Omenjena razstava bo zelo po- membna in poučnega značaja. Zaradi pomanjkljivosti in nezna- nja prihaja se na mnogih področjih dela do nezgod, bo- lezni in podobno. To razstavo naj bi obiskal vsak naš delovni človek, kjer bo videl marsikaj koristnega, kar mu bo koristilo pri njegovem vsakdanjem delu.

Letalske zveze z Italijo V Beogradu so bili prejšnji teden končani razgovori o ara- nem prometu med Jugoslavijo in Italijo. Predvidevajo, da bo- sta kmalu uvedeni letalski progi in steer turistična značna proga Beograd—Rim in redna proga Beograd—Zagreb—Bene- te—Milano.

NOVI OBCINSKI LJUDSKI ODBOR ČRNOMLJA. Na sliki sta tudi gosti: narodni heroj Jože Borštnar in podpredsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič. (V zadnji številki je bila pod tem naslovom pomotoma objavljena druga slika: Prvi letnik kme- tijske šole v Gradcu.)

Izvoljeni so svetli in komi- sije občinskega odbora v Kočevju

23. avgusta je bila druga seja novega odbora občine Kočevje. Navzoči so bili vsi odborniki, dosedanje občine in na novo pri- ključenih občin.

Predsednik sveta za splošno upravo je Janko Pezdirc, za go- spodarstvo ing. Dušan Haler, za komunalne in stanovanjske zade- ve Franc Pabuh, za šolstvo prof. Janko Kovarčič, za kulturo in prosveto Marjan Savinšek, za zdravstvo Ignac Kamšek, za so- cialno skrbstvo Anton Soure in za delovna razmerja Julij Planin. Za direktorja hotela Pugled so imenovali Antona Šimca.

Podjetja v Kočevju vplačala posojilo za HC Vuhred

Po podatkih Narodne banke v Kočevju so podjetja v glavnem žc vplačala zneske posojila, za kate- re so se obvezala na skupnem se- stanku, ki ga je sklical Tajništvo za gospodarstvo pri OLO.

C. M.

Se nekaj dni in spet se bodo odprla vrata šol. Velik dogodek bo to, zlasti za najmlajše, ki bodo prvič stopili čez šolski prag, hkrati pa takorekoč tudi na svojo življenjsko pot, ki jih bo od prvega poznavanja pisane in tiskane besede popeljala v izo- brazbo, v svet znanja in omike. Njim, tem našim najmlajšim, želimo lepe, vesele in rodovitne ure za šolsko klopjo. Naj pridno zajemajo prvo učenost, v veselje staršem in vzgojiteljem, sebi pa v korist in ponos, da bodo neko č kot zreli ljudje delavni, izo- braženi in napredni člani nove družbe in svoje socialistične do- movine

Zadnja seja OLO Novo mesto

Enaindvajseta redna seja obeh zborov OLO Novo mesto 27. av- gustaja je bila hkrati tudi zadnja seja dosedanjega odbora.

Na tej seji je predsednik OLO Viktor Zupančič poročal o de- setletnem gospodarskem razvo- ju dosedanjega novomeškega okraja. Podatke iz tega zanimi- vega poročila, podprtega s šte- vilkami, bomo objavili v pri- hodnji številki našega lista.

V drugi točki dnevnega reda je OLO potrdil zaključni račun okraja za leto 1954. Dohodki in izdatki so bili za okoli 27 mil- lionov večji, kot je bilo predvi- deno v proračunu. Finančno po- šlovanje okraja je bilo zaklju- čeno s prelihtkom 1.274.793 din- kar priča o vestnem finančnem poslovanju.

V prvem polletju milijon in pol turistov

V prvi polovici letošnjega leta je obiskalo naša turistična sre- dišča in letovišča nad 1.400.000 lenjske, izdelki Belokranjske železolarne pa bodo govorili o naporih in prizadevanjih naše pokrajine, da se izkoplje iz dosedanje nerazvitosti. Tg.

Tudi za to zadnjo sejo se je nabralo dokaj tekočih zadev. Delno je bil spremenjen druž- beni načrt s tem, da se je Ko- lodvorski restavraciji odobrilo zvišanje deleža za plačni sklad od 12 na 13 odstotkov, kmetijski zadrugi Snihel pri Novem me- stu pa od 3,2 na 4 odstotke. Prav tako je bil zvišan odstotek v leti namen obrtno-prodajni za- drugi v Trebnjem. Sprejeta je bila nova sistematizacija delov- nih mest pri Reševalni postaji. Za upravnika posestva Klevevž je bil imenovan Martin Kranjc.

Nadalje je OLO potrdil likvi- dacijsko občinskega podjetja Re- mont v Škocjanu, čevljarjskega podjetja v Škocjanu in Mšani- nične delavnice v Trebnjem. Namesto te delavnice bo Asre- servis iz Novega mesta odprl v Trebnjem svojo podružnico, prav tako je namesto slabo po- slujočega čevljarjskega podjetja v Škocjanu Industrija čevljev iz Novega mesta odprla svojo podružnico, ki lepo uspeva. Za- ga in mlin, ki sta začasno pod upravo državnega posestva Dob, se dodelita občinskemu ljudske- mu odboru Mirna, Čevljarjske- mu podjetju Bor v Dol. Topli- cah je odobren nakup hleva, ki ga bo podjetje preuredilo v de- lavnico in tako povečalo pro- izvodnjo. Odborniki so tudi po- slušali izčrpano poročilo posebne komisije o stanju na državnem posestvu Zalog. OLO je prevzel jamstvo za povečan obratni kre- ditni pospevu Dob in posestvu OZZ Trška gora. Na koncu so izvolili nekaj članov za šolske odbore pri učiteljski, Glasbeni šoli, gimnaziji, vajenski šoli v

Novem mestu in Sentjerneju in pri Šoli učencev v trgovini. Ostale članke šolskih odborov bodo izvolile posamezne orga- nizacije in združenja ter dijaki oziroma učenci teh šol.

S to sejo je dasednji OLO Novo mesto končal svoje delo. Doba, v kateri je delal, je bila najbolj razgibana doba po vojni. Čeprav posamezni odbornik morda ni opravil vsega, kar je bil kot ljudski odbornik dolžan, je vendar OLO kot celota vztraj- no in uspešno reševal gospodarske naloge okraja ter dajal go- spodarskemu razvoju pravo smer. To mu je bilo omogočeno ob vestnem delu okrajnega ad- ministrativnega aparata, brez katerega bi bilo dostikrat pri- zredavanje ljudskega odbora brezuspešno. Predsednik Viktor Zupančič je ob koncu seje iz- rekeli priznanje uslužbencem okraja za njihovo poštreno delo v tem času. V imenu od- bornikov se je dosedanjemu predsedniku zahvalil za vso po- žrtljivost in uspešno vodenje okrajna Janko Kastelic in podpi- ril, da so prav pri predsedniku Viktorju Zupančiču tako od- borniki kot uslužbenci vedno dobili potrebno pomoč in na- svete, ki so jim olajševali delo.

Naši strokovniki gredo v Turčijo

Pred dnevi je odpotovala v Turčijo skupina 50 jugoslovanskih inženjerskih, tehnikov in visokokvalificiranih delavcev, ki bodo v različnih krajih Turčije montirali telefonske in telegraf- ske linije z izdelki naših tovarn.

Dobil je polno zavarovalnino »Dolenjskega lista«

Med številnimi, ki so ob težki nesreči prešli zavarovalnino Državnega zavarovalnega zavoda, ki jo ta izplača vsem rednim naročnikom Dolenjskega lista, je sedaj Stanislav Koščak iz Sentilja v Slovenskih goricah.

Tovaris Koščak se je letos 23. maja ob občinskem prazniku težko ponesrečil z razstrelivom, zaradi česar je postal 100 od- stotni invalid. Na podlagi po- godbe med Državnim zavarovalnim zavodom in upravo Do- lenjskega lista, po kateri je vsak naročnik zavarovan za primer nezgodne smrti za 20.000 din, za primer trajne invalid- nosti pa za 40.000 din, je Držav- ni zavarovalni zavod 23. avgu-

sta letos izplačal Koščaku 40.000 din zavarovalnine.

Stanislav Koščak se je naro- čil na Dolenjski list 7. maja 1954. Letos 3. februarja je pla- čal celotno naročnino.

Skrbite tudi vi, da boste imeli naročnino vedno olajšno vna- prej, ker le tako DOLO izplača zavarovalnino, če vas zadene nesreča. Opozorite na to ugod- nost, ki jo imajo naročniki Do- lenjskega lista, tudi vaše znan- ce in prijatelje, ki še niso naroči- ki našega lista.

Prometna nesreča v Knežji Lipi

Pretekli teden se je pripetila pri vas Knežji lipa težja pro- metna nesreča, pri kateri sta bila poškodovana šofer in njegov spremljevalec. Tovorni avtomobil je vozil šofer D. M., ki je v razglednem zavoju prehitro vozil ter ob srečanju s kmečkim vozom zgubil oblast nad vozilom in se prevrnil ob rob ceste. Na avto- mobilu je škoda 200.000 dinarjev. C. M.

NOVI OBCINSKI LJUDSKI ODBOR ČRNOMLJA. Na sliki sta tudi gosti: narodni heroj Jože Borštnar in podpredsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič. (V zadnji številki je bila pod tem naslovom pomotoma objavljena druga slika: Prvi letnik kme- tijske šole v Gradcu.)

Mizarstvo v Semiču zgled prizadevnega kolektiva

»Tako ne bo šlo, je rekel organizator in sedanjí direktor mizarkega podjetja v Semiču Franc Vindlišman, ko je za 16 ur dela na dan v tovarni učil v Crnomlju prejel manj kot je povprečna plača polkvalificiranega delavca. V tovarni taktar ni šlo in to ga je bolelo. Pa se je pogovoril še s tremi drugimi tovariši, čez kaj ko bi poskušali s podjetjem kar doma v Semiču. Na občinskem ljudskem odboru so se s to zamislilo seveda strinjali. To je bilo v jeseni 1952.

Decembra 1952 so štiri mizarji pričeli z delom. Vsak je prinesel kakšen kos orodja, eden žago, drugi obličje, tretji dieto in podobno. Ročno orodje je bilo tudi vse, kar so premogli, stroja niso imeli nobenega. Pa tudi prostora za delavnico ne. Bivšo Luzarjevo delavnico nad postajo so morali najprej preurediti, da so lahko v njej pričeli z delom. Delali so od zacetka več zastoj kot so plačo. Sami zdaj povedo, da so delali tudi po 12 ur dnevno, pisali pa le 8 ur, samo da niso pokazali izgube... Takoj ob začetku so tudi sklenili, da morajo delati kar se da solidno in čim ceneje. Ne za dobiček, za pošten zaslužek gre, so poudarili.

LANI ZGRAJENA DELAVNICA JE ŽE PRETESNA

Dela željnih ljudi se je prijavilo vsak dan več, izdelki pa so šli dobro v promet. Dobra kvaliteta in nepretrgana cena jim je odprla trg ne samo doma, pač pa po vsej državi. Iz Luzarjeve delavnice so razširili podjetje še v en lokal v Semiču. Težko je poslovanje podjetja v dveh oddaljenih prostorih. Vendar šlo bi, če bi bili ti dovolj prostorni. Naročila so narasla, ljudje se prihajali, se leče se vključiti v podjetje. Kako ustreči naročilom in dati za posilitev novim delavcem? Ni drugega izhoda, kot razširiti podjetje. Treba je graditi novo delavnico, kajti tudi stroje so že kupili, pa zanje ni bilo prostora.

Občinski ljudski odbor je podpiral mlado podjetje in njegov prizadeti kolektiv. Dobivali so nekaj kredita in v dveh mesecih lani je rasla nova delavnica, dolga 30 metrov. Za dograditev delavnice v tako rekordnem času je kolektiv prispeval levji delež. Dva dni in dve noči nepretrgoma so delali vsi člani kolektiva pri graditvi delavnice, ko je šlo za najbolj nujna dela, sicer pa prav tako prej in pozneje, dokler ni stala dograjena. Razumljivo je, da je zaradi njihovega dela delavnica veliko več vredna kot se vanjo investirali.

Delavnica je sgrajena povsem sodobno. Ima oddelke za posamezne faze dela, skladišča, upravno pisarno ter umivalnico in garderobo za delavce. Kolektiv je narasel na 30 ljudi. Lepa nova delavnica pa že postaja premahna. Naročil je čedalje več ljudi, ki želijo zaposliti, je kar težko čnevno zavržati. V takem solidnem podjetju bi vsak rad delal.

S 4 MILIONI UPAJO POSTAVITI TRI OBJEKTE

Podjetje ima dobre temelje za nadaljnjo rast. Osnovni pogoj ni toliko razširjena delavnica, pač pa stranski objekti. Sušilnica za les jim je nujno potrebna. V Semiču bi potrebovali tudi manjšo racionalno žago. Ta bi imela v okviru mizarkega podjetja najboljšie pogoje. Poleg tega bi morali sezidati še strojnico, s čimer bi se delovni prostor v sedanjí delavnici povečal. S postavitvijo teh objektov bi se številno kolektiv povečalo lahko vsaj za enkrat. Znanost bi se povečala izkoriščati lesa in podjetje ne bi potrebovalo toliko obratnih sredstev za les. Naravno sušenje lesa traja tudi več let in tako mora imeti podjetje vedno znatna zredstva v zalozah lesa.

Celotni kolektiv razpravlja sedaj samo o gradnji sušilnice. Vsi člani kolektiva poznajo pomen svoje delavnice, ker jih obravnava in rešujejo skupno. Če bi dobili le milijon investicijskega kredita, pa bi postavili

PUTNIK SLOVENIJA NOVO MESTO

- opozarjamo vsa podjetja, ki nameravajo obiskati zgrebški velesejem od 2. do 13. septembra, da pravodobno naročijo pri nas avtobuse!
- organiziramo razne izlete in ostale prevoze z lastnim modernim avtobusom
- posredujemo najhitreje in najceneje potne liste in vize vseh držav
- železniške vozovnice kupite pri nas v predprodaji
- če potujete na morje, ste brez skrbi, če si nabavite vozne listke za ladje pri nas
- poslužujte se naših uslug pred vsakim potovanjem.

5000 din kazni za prekupčevanje

Pred okrajnim sodiščem se je zagovarjal L. M. iz Dolenjih Lazov pri Sotradi. Po vseh je nakupovala maslo, jaleca in druge pridelke, nato pa jih je prodajala na ljubljanskem trgu s precejšnjo priznanju preprodala mesečno po 100 jalec in do 30 kg masla.

V svojem zagovoru je navedla, da je to storila zato, ker je to vsakdanji običaj in da je samo ena izmed mnogih, ki se bavijo s takim trgovanjem. Imela je tudi svoje stalne prodajalce in odjemalce v širšem okolju in trgovina je lepo cvetela. Čas bi že bil, da bi KZ postale res zadržke, da kmetije ne bi več prodajali svojih pridelkov takim in podobnim trgovcem, potrošniki pa bi tako prišli do cenejših in kvalitetnejših pridelkov. Tudi koševski vlak ne bi bil vedno tako nabiti. Take prodajalce se običajno izgovarjajo, da so to njihovi pridelki, vendar pa L. M. tega ni mogla trditi, ker nima svoje zemlje. Verjetno jo bo kasen spomenotnik in se bo lotila poštenega dela.

PRIPRAVIMO ZDRAVO PIAČO — IZBOLJŠAJMO PREHRANO!

Letošnjo jesen naj ne bo gospodinj, ki ne bi pripravila dovolj zaloge sadnih in zelenjadnih šhrankov za zimo. Da jih bodo nepretrgoma so delali vsi člani kolektiva pri graditvi delavnice, ko je šlo za najbolj nujna dela, sicer pa prav tako prej in pozneje, dokler ni stala dograjena. Razumljivo je, da je zaradi njihovega dela delavnica veliko več vredna kot se vanjo investirali.

Kočevski živinorejci bodo poslali na razstavo v Ljubljano 36 govedi

Zivinorejci kmečkih zadrug in posestev se pripravljajo na 1. živinorejsko razstavo, ki bo od 4. do 10. IX. v Ljubljani na novem razstavšču. Pogoj, ki jih mora imeti živinorejska razstava v Ljubljani, so da ima najmanj 2.800 kg mleka letno s 3,7 % tloriže, toda takih krav je v hlevnih hlevih posestev in zadrugnikov več sto. Da bi bila izbrana res najboljša živina, je živinorejski odbor pri OZZ določil, da pridejo v vstopote za razstavo samo krave z nad 3.500 kg mleka letno in teh je okoli 40. Kravarji Državnega posestva v Kočevju pa so posebno ponosni na svojo »Bisro«, ki daje dnevno 34 l mleka in so lansko leto nar-

sušilnico, pravi direktor Vindlišman. Kolektiv je sklenil, da bodo začeli graditi sušilnico z lastnimi močmi, če ne dobe kredita. Nekaj gradiva so že pripravili, v glavnem ob nedeljah s prostovoljnimi delom. Delali bodo tudi po urah. Če pa bodo kje dobili 4 milijone dinarjev investicijskega kredita, bodo zgradili poleg sušilnice še strojnico in postavili žago, tako zagotavljajo, in sodeč po dosedanjih uspehih, jim to lahko verjamemo. Vsemu dobičku so se že vnaprej odpovedali v korist investicij za povečanje podjetja. Finančni plan podjetja bodo letos prekorčili vsaj za 100 odstotkov, prav tako predvideni dobiček.

SEVEDA IMAJO TUDI TEŽAVE

Poleg že navedenih objektov, ki jih morajo prej ali slej zgraditi, jih priključajo obratna sredstva; imajo jih odločno premalo. Imeli so jih več, pa jim jih je Narodna banka zmanjšala, ker koristniki niso v določenem roku plačali svojih davkov. To pa ni enostavna stvar. Izdelujejo večino masloškopremu. Investitorji so v vseh teh primerih ljudski odbori. Ti so odvisni pri plačevanju investicij od doseženih dohodkov v rednem proračunu. Tako verjetno neredno plačevanje računov je dokaj pogost pojav v našem gospodarstvu in ga v zadnjem času skušamo odpraviti.

Razstava higiensko-tehnične zaščite v Novem mestu

Sodobno urejena razstava higiensko-tehnične zaščite v Novem mestu od 12. do 17. avgusta je zbudila veliko zanimanje. Obiskali so jo odgovorni ljudje iz podjetij, delovni kolektivi pa gospodarske in druge organizacije. 63 podjetij in gospodarskih organizacij iz novomeškega in črn-

maljskega okraja (3500 ljudi) je razstavo obiskalo organizirano. Vseh obiskovalcev je bilo 5360. Namen razstave je bil, da prikazuje sedanje stanje HTZ v naši industriji in obrti, hkrati pa da opozori na uporabo osebnih zaščitnih sredstev domače proizvodnje in tudi uvoženih. Ni bila namenjena le gospodarskemu in tehničnemu vodstvu v industriji, ampak vsem proizvajalcem v različnih panogah družbene dejavnosti, zlasti pa mladim ljudem, ki se nimajo potrebnih skusenj v naši proizvodnji. Zato ni prav, da nekatera vodstva manjših kolektivov v Novem mestu (Keramika, Agrostervis) niso omogočila svojim delavcem skupnega ogleda razstave.

Obiskovalci so z zanimanjem ogledovali razstavljeno gradivo o pogostih obratnih nezgodah in nesrečah, o številu bolniških dni, ki jih privede na eno nesrečo, o vzrokih in virih nesreč in obolenj, kot posledici neupoštevanja varnostnih naprav in zaščitnih sredstev ter pomanjkljivega strokovnega znanja delavcev in strokovnega

Pomanjkanje mizarkega kje-daj letos spomladaj je tudi njih prizadelo. Zanimivo je, da ga sedaj dobivajo iz Beograda in to za polovico ceneje kot bi ga dobili v Ljubljani. Eno leto so delali brez vsakega obratnega kredita. Potrebujemo tudi še elektromotorje za pogon strojev. Da so stroji bolje izkoriščeni, in ima več ljudi zaposlitev, delajo v dveh izmenah. Sedaj, ko imajo zmanjšana obratna sredstva, ne dobijo vedno plača o pravem času. Pravijo, da se ni vredno razburjati, zaslužke jim ne more uiti. Parola kolektiva pa je še vedno, delati dobro in čim ceneje, zato pa s lahkoto dobijo naročil več, kot jih morejo izpolniti.

Za direktorja Vindlišmana so mi rekli, da je po poštovanosti in sposobnosti v dobro podjetja in kolektiva, podobno poslovojni črešnjevske kmetijske zadruge Jaki Štublerju. To bo kar držalo. Ni mu žal nobenih potov in naporov, če gre za korist podjetja. Poln je načrtov in dobrih zamisli za napredek podjetja. Če bi s tem podjetjem pričeli nekaj let prej, bi danes imeli v Semiču več tovarno, pravi. Kot smo že napisali za več takih majhnih čvrtstih podjetij, velja tudi za Mizarstvo v Semiču: skupno s podjetjem raste strokovni kader in njegova globoka socialistična zavest. To pa je tudi velika vrline tega kolektiva.

P. Romanič

O bagu čez mejo In še kaj...

Zakonca Petrovič Gerhard in Anica, doma iz Šalke vasi pri Kočevju, sta se pretekli teden odpravila s vlakom v Trbič na Gopljica s viškim in Trbič na Gopljica s viškim, da sta legnino prekorčila državno mejo. Ker jima tu ni upole, sta se odpravila na Planico, pred mejo pa sta bila aretirana. Pri svojem zagovoru navajata, da sta legnino pristojno oblasti za izselitev v Nemčijo, kar jima pa ni bilo takoj odobreno in sta zato sklenila protizakonito prekorčiti mejo. Prav ni jima ni bilo treba eno leto na to, da se jima bi v tujni jidi kdoli bolje, saj sta bila oba zaposlena. Mož je bil ključavničar, žena pa škalka. Obema so sodilo okrajno sodišče v Kočevju.

Z EKSPLOZIVOM JE LOVIL RIBE

Da bi se našel dober skladovodni ribe, ki jih je pač težko vsee naloviti po običajni poti, se je Stane Kastelic iz Ponikev pri Dobropolju spravil na lov v Rašico kar s razstrelivom. Med polje je sredič mlinskih L. Z. in ga z nasmehom vprašal, če bi mu posodil pistolo, da bi streljal ribe. Ko mu je mlinskih to odklonil in ga še posvaril, je nadaljeval pot ob reki in kmalu je ozračje pretrajala eksplozija. Mlinskih ni hotel priznati, da je navzile svarilo storil kaznivodejanje; tega se bo pred okrajnim sodiščem gotovo spomnil in se tudi prepričal, da je bolje vpišati se v občinski društvo in loviti ribe zakonito, kot jih love ostali ribiči.

IN ZOPET VINJEN SOFER

V vasi Stalcerji se je pred dnevi prevrnil avtomobil, ki ga je vozil sofer Ivan Zajec iz Ljubljane. Na srečo je bil le laže ranjen, prav tako tudi sopotnika, ki sta potovala s njim. Omenjeni sofer državnega avtomobila je ves dan popival. Tamskijski gostilničarju je pripeljal čez, ko pa se je ušel v avto, je bil po nekaj metrih vožnje zdrknil čez cesto. Poravnati bo moral nastalo škodo, sodišče pa mu bo odmerilo primerno kazen.

Od tedna do tedna

V ponedeljek so se v New Yorku sestali predstavniki petih držav — ZDA, SZ, Velike Britanije, Francije in Kanade — da bi v okviru ožjega odbora OZN za razorožitev nadaljevali delo v zvezi s pe- rocizem vprašanjem razorožitve na svetu. Ta ožji odbor je imel že več sestankov, na katerih je bilo rešenih precej odprtih vprašanj. Glavni cilj žanevske predloge ministrskih predsednikov štirih veselij v zvezi z razorožitvijo.

V čem so se predstavniki teh držav, zbrani v odboru za razorožitev, že sporazumeli? V čem se strinjajo vlade petih držav, katerih predstavniki so zastopani v tem tako imenovanem ožjem odboru za razorožitev? Glede načela postopnega zmanjšanja tako imenovanega klasičnega in glede popolne prepovedi ter uničenja jedrskega orožja v drugem obdobju razorožitve so se že sporazumeli. Dejansko so sprejeli tudi sklep o tem, koliko vojakov bi smele imeti posamezne države pod orožjem. Ker so že sprejeli v načelu prepoved uporabe jedrskega orožja, razen v primeru, če bi šlo za obrambo pred agresijo, potem nam postaja jasno, da ne bo moč dolgo zavirati prepovedi poskusov s tem strahovitim orožjem in da se bodo morali kmalu spoznameti tudi o tem.

Katera vprašanja so ostala torej še odprta? Predvsem gre za nadzorstvo nad razorožitvijo, za takšen sistem, ki bi zagotovil kar največjo varnost pred nenadnim napadom kogarkoli in s katerokoli strani. V zvezi s tem je bilo sproženih že več predlogov, na primer sovjetski predlog o »alarmnem sistemu« na važnih prometnih križiščih in po pristaniščih in Eisenhowerjev načrt o nadzorovanju iz letal, pri čemer bi sovjetska letala létala nad ameriškim ozemljem in nadzorovala odtočne vojaške naprave, ameriška pa bi isto počela nad sovjetskim ozemljem. Razen tega je na ženevski konferenci francoski ministriški predsednik Faure sprožil

predlog, naj bi zmanjšali vojaške izdatke raznih držav in na ta način dobljena sredstva uporabili za pomoč nezadostno razvitim državam.

Ta predlog je francoski delegat v ožjem odboru za razorožitev Jules Moch na prvi seji podrobneje obrazložil. Gre za zmanjšanje vojaških kreditov, ki naj bi čedalje bolj narasčalo. Del dobljenih prihrankov bi podelili mednarodnemu skladu za medsebojno pomoč in opremo. Velik del teh kreditov bi uporabili za nakup industrijske opreme, namenjene nezadostno razvitim področjem.

Zdaj ne gre za to, kateri načrt je bolj populen, ker bi vse te predloge in načrte lahko z malo dobre volje vskladili in sestavili ustrezen praktičen splošen načrt. Pač pa gre za pripravljenost držav, da v resnici store skupne korake v smeri razorožitve. Ni nujno, da bi bili ti koraki velikopotezni. Ni nujno, da bi hoteli kar čez noč uničiti atomske in vodikove bombe ter zmanjšati število topov in bombnikov na minimum, ker bi to ne bilo realno. Za začetek bi zadostovali skromni ukrepi, katerih posledice pa bi bile daljnosežne. Razumljivo je, da velja to predvsem za veselice, ki imajo največ orožja v svojih skladiščih in največ vojakov pod svojimi zastavami.

Spričo dejstva, da se mednarodni položaj v zadnjem času zlagoma, a nenehno zboljšuje v smislu zmanjšanja napetosti, na ključnih točkah tako imenovane hladne vojne, ki jo zaostrela odnose med državami v preteklih letih, lahko tudi sedanje zasedanje ožjega odbora za razorožitev v New Yorku presojamo z upanjem, da se delegati, ki bodo razpravljali o tako perečem vprašanju, ki je silno pomembno za vzpostavitev trdnega mira na svetu, ne bodo razšli, ne da bi storili vsaj nekatere stvarne ukrepe v smislu zmanjšanja oboroževanja, bremena, ki teži vse svet in ki brani, da bi napetost v mednarodnih odnosih še bolj popustila.

V TEM TEDNU NABIRAMO

- Cvet bele deteljice 140 din, rmana 80 din, jesenske reze 90 din.
- List volčje češnje (beladone) 150 din, oreha 40 din, borovnice 70 din, robide 36 din, maline 40 din, lapuha 60 din, pljučnice 90 din.
- Rastlino hribske reze 260 din, urhovke 60 din, rmana 30 din, jetečnika 100 din, njivske mačhe 120 din, jetečnika 180 din, koptičnika 70 din, ametlike 100

- din, gladilnika 40 din, materine dušice 30 din.
- Korenine gladeža 65 din, srčne moči 160 din, bele čmerike 100 din, baldirjena 360 din, trobenčice 120 din, ibernetice 220 din, malega divjega janeža 300 din, volčje češnje (beladone) 120 din.
- Lubje khrliče 60 din, češmina od palic 65 din.
- Bibernelica in mali divji jarež cveteta belo, pri nabiranju pazite, da ne bi nabirali napačnih korenin, ki so po listih zelo podobni.

Taborjenje predvojaške mladine v Žapužah

Razen stražarjev in dežurnega so vsi mladinci s pesmijo vsakega jutro ob 6.30 odkorakali skoz Mirno na primerno zemljišče, kjer so se vadili. Mnoge naloge so bile zelo naporne, vendar pa se je komandni kader izrazil, da so jih mladinci ugotovili, ko se po požrtvovalno izvajali. Ko so se ob dvanajsti uri vračali v taborišče — mnogokrat prav trudni, so mi pripovedovali, da je bilo delo težko, vendar pa da so se zopet nekaj novega naučili. Zavedali so se, da jim bo to pridobljeno znanje koristilo pri služenju kadrovskega roka.

Popoldanski čas od 15. do 18. ure je bil določen za splošno izobrazbeno-vzgojno delo. Večnoma so iz Novega mesta prihajali kulturni delavci, kmetijski strokovnjaki, člani Avto-motno društva, ljudske tehnike, zdravilniki itd. Tisti predavatelji strokovnjaki, ki so se z mladinci razgovarjali prav preprosto, so vzbudili zanimanje za teme in sodelovanje pri razgovorih. Najbolj so jih zanimala vprašanja našega naprednega gospodarstva v primerjavi z zastalim, oblastna in upravna ureditev FLRJ, njen odnos do zunanjskega sveta, napredek v tehniki itd.

Letošnje izkušnje so nas naučile, da moramo biti v bodoče pri izbiri predavateljev in predavanj bolj previdni, in sicer izbrati taka, ki bodo večino mladincev najbolj zanimala in jim najbolj koristila, način podajanja pa moramo bolj prilagoditi izobrazbi mladincev, se je bilo 4 razredni osnovne šole njihova povprečna izobrazba. Ne vem, ali je še vedno vojni čas kriv, da je bilo med mladinci nekaj polpismenih in celo nepismenih. Prepričan sem, da so toleme krivi brezvestni starši, ki otroke od rane mladosti pretirano izkoriščajo z delom, namesto da bi jim pustili pridobiti vsaj najosnovnejšo izobrazbo. Take primere naj občina Trebnje in tudi druge v bojni dobi pravilno in pravočasno uredijo. Mladinci s tako izobrazbo niso mogli slediti marsikateremu

predavanju, s časopisi in knjigami pa se sploh ne morejo sami izobraževati, kar je vsakemu človeku nujno potrebno. Prepričani smo, da bodo občinski ljudski odbori v bodoče bolj skrbeli za redni obisk šolskega pouka vseh šolskoobveznih otrok in tako pripomogli, da bodo pri predvojaškem vzgojanju dosegli večje uspehe.

CIGANKA JE OKRADLA 73-LETNO ZENICO

73-letna ženica iz Borovca je te dni kupovala v pekarni v Kočevju. Svojo denarnico, v kateri je bilo 1.800 din, je položila na pult in čakala, da pride na vrsto. Za nje je stala gruča ciganon in ciganka Uršula Hudorovac je denarnico neopazno izmaknila. Okradena ženica Pavla Vesel je opazila, da ji je denarnica zmanjkala in je takoj obdolžila prisotno ciganko ter zahtevala denarnico nazaj. Kot je že običaj, je cela gruča ciganon zadrževala, da ni denarnice vzel nihče izmed njih. Ko pa je ženica prosila za pomoč prisotne ljudi, so cigani v diru zapustili pekarno in tekli proti gostilni »Lovec«. Denar je bil zasežen in tatnica se bo zagovarjala pred sodiščem.

Prepričani smo, da bo OLO v spoznanju z Vojnim odsekom v bodoče za mladino vsega okraja organiziral 15-dnevno taborjenje, zborovanja, ostala predvojaška vzgoja, razen v šolah, pa naj odpade.

Prepričani smo, da bo OLO v spoznanju z Vojnim odsekom v bodoče za mladino vsega okraja organiziral 15-dnevno taborjenje, zborovanja, ostala predvojaška vzgoja, razen v šolah, pa naj odpade.

Otrok je utonil

Pri nezavaranosti zapornicah mlina na Krki v Zučemberku so se 19. avgusta igrahi otroci. Pri tem je 4 letna Anica Uršič padla v vodo pod kolesa in utonila.

Odlok o odškodninski tarifi za razlašena zemljišča za leto 1955

- Uradni list LRS z dne 11. avgusta štev. 30 prinaša odlok o odškodninski tarifi za razlašena zemljišča za leto 1955. Za posamezne katastrske kulture in razrede za hektar razlaščenega zemljišča je določena tarifa:
- Za njive:
1. razred 200.000 do 400.000 din
 2. razred 180.000 do 360.000 din
 3. razred 160.000 do 320.000 din
 4. razred 140.000 do 280.000 din
 5. razred 120.000 do 240.000 din
 6. razred 100.000 do 200.000 din
 7. razred 80.000 do 160.000 din
 8. razred 60.000 do 120.000 din
- Za travnike:
1. razred 200.000 do 360.000 din
 2. razred 180.000 do 320.000 din
 3. razred 160.000 do 280.000 din
 4. razred 140.000 do 240.000 din
 5. razred 120.000 do 200.000 din
 6. razred 100.000 do 160.000 din
 7. razred 80.000 do 120.000 din
 8. razred 60.000 do 80.000 din
- Za pašnike in planine:
1. razred 150.000 do 240.000 din
 2. razred 120.000 do 200.000 din
 3. razred 90.000 do 160.000 din
 4. razred 70.000 do 120.000 din
 5. razred 50.000 do 80.000 din
 6. razred 30.000 do 50.000 din
 7. razred 20.000 do 30.000 din
 8. razred 10.000 do 20.000 din
- Za trstičja in močvirja je tarifa 10.000 do 30.000 din, za nerodovitna zemljišča pa 10.000 do 20.000 din. Za kamnolome, peskoplake, glinokope in podobna nerodovitna zemljišča je določena tarifa od 10.000 do 150.000 din za hektar. Za stavbna zemljišča je določena tarifa 500.000 do 2 milijona din za hektar, na območju večjih mest in večjih industrijskih krajev pa največ do 4 milijone din za hektar. Odločba tudi podrobno navaja, kdaj se odškodnina lahko zviša in pod kakšnimi pogoji ter kako se določijo zneski med posameznimi razpodi.

Od domobranca do nepopoljšljivega kriminalca

»Ker nisem mogel dobiti stanovanja, sem mislil pobegniti čez mejo,« je navno utemeljil svoj poizkus pobege preko državne meje 27-letni avtomehaničar Milan Simc iz Malega Cerovca pri Podgradu. 6. avgusta letos so ga namreč ujeli blizu avstrijske meje graničarji in ga izročili civilnim oblastem.

Mlad je še Simc po letih, pa ima že zelo pisano preteklost. Komaj 16-leten se je septembra 1943 pridružil raje domobranec kot partizanom in ostal v vrstah belih izdajalcev vse do osvoboditve. Splošna amnestija po osvoboditvi ga je oprostila kazni za sodelovanje v izdajalskih vrstah. Ze leta 1947 si je najbrž zaželel osebnih stikov s pobežnimi belogardističnimi komandanti in je na skrivaj pobegnil čez mejo v Avstrijo. Tam se je v resnici sestel z raznimi znaneji iz domobranskih vrst, med drugim tudi s svojim komandantom vojnim zločincem Jožetom Jakotem in podobnimi. Nekaj časa se je potikal po

taborišču, potem pa se je zaposlil. Ob neki priliki je sodeloval pri tatvini radio aparata iz osebnega avtomobila, za kar so ga avstrijske oblasti obsodile na 10 mesecev zapora. Po prestani kazni so ga januarja 1952 avstrijski organi izročili našim oblastem.

V domovini je spet užival polno svobodo, to pa je kaj hitro izkoristil za nepoštena dejanja. Ze junija istega leta je ukradel konja, z goljufijo izposloval na KLO Podgrad živinski polni list in konja prodal. Za to drzno dejanje je bil obsodjen na tri leta strogega zapora. Tega je prestal letos 6. julija. Ze 13. avgusta je zopet stal pred sodniki zaradi poskusa pobege preko državne meje. Med tem časom pa je zabil še eno kaznivodejanje. Kmalu po prihodu iz zapora je šel v Metliko na obisk k »sojupnu« iz zapora. Tega je ob slovesu »svobodni« košena, ki si ga je menudant samo izposodil, da bi laže prišel v Novo mesto, sicer pa je »zatržno vedel, da ga bo

lastnik dobil nazaj». Ze to dejanje še čaka sodbe.

Na okrajnem sodišču v Novem mestu je 13. avgusta zatrdel, da sploh ni mislil na pobeg čez mejo, saj dobro ve, kako je tam. Baje je iskal delo v Ljubljani in to bi lahko dobil pri več podjetjih, toda zamar da je iskal stanovanje, tega ni mogel dobiti nikjer. Zaradi tega da se je odločil za ilegalni prehod v Avstrijo, kar pa so mu preprečili obmejni organi.

Na sodišču že dolgo ne verjamejo takim pripovedkam kot tudi ne njegovemu zgovornemu dokazovanju, kako dobro bi vplivala nanj pogojna kaznen, ker se v bodoče res misli posvetiti poštememu delu in je kar vesel, da so ga prijeli pred prekoračenjem državne meje. Navzile takim njegovim zagotovilom, ki niso bila prva, je bil obsodjen zaradi poskusa prekoračenja drž. meje brez dovoljenja na 18 mesecev zapora. Za tatvino konesa ga bo sodilo okraj. sodišče v Metliki.

IZ NAŠIH KRAJEV

Izpred sodišča

Novi gasilski dom v Jurjevici

Slavje se je začelo že v soboto večer ter nadaljevalo v nedeljo 14. avgusta v zgodnjih jutranjih urah s poskočno budnico. Popoldan ob dveh je bila pred novim

ljudskim poslancem Manjo Mašičem. Videli smo tudi ameriške Slovence, ki so doma na odhodu. Slavnost je začel predsednik iniciativnega odbora za grad-

nja doma Karol Pogačnik. Lepo je povedal, da so začeli graditi pred dvema leti takorekoč in nič, toda krepko so prišli za delo, vloženi je bilo na tisoče prostovoljnih delovnih ur, dobili so pomoč tudi od druge in dom je zgrajen. Govoril je tudi tov. Mašič, ki je postavil jurjevske gasilce za vzled vsem ostalim gasilskim društvom v kraju in jim čestital k njihovu velikiemu uspehu pri dograditvi doma. Naročilo najzaslužnejši gasilci in tisti, ki so največ pripomogli k gradnji doma, prejeti lepe diplome in priznanja. Sledil je ogled novega gasilskega doma, kjer je

Tak je novi gasilski dom v Jurjevici

gasilskim domom v Jurjevici velika slavnost. Zbrali so se ljudje iz bližnjih in daljnjih krajev R. b. n. doline, gasilske čete v uniformah, predsednik OGZ tov. Šobar in predstavniki oblasti z

njo doma Karol Pogačnik. Lepo je povedal, da so začeli graditi pred dvema leti takorekoč in nič, toda krepko so prišli za delo, vloženi je bilo na tisoče prostovoljnih delovnih ur, dobili so pomoč tudi od druge in dom je zgrajen. Govoril je tudi tov. Mašič, ki je postavil jurjevske gasilce za vzled vsem ostalim gasilskim društvom v kraju in jim čestital k njihovu velikiemu uspehu pri dograditvi doma. Naročilo najzaslužnejši gasilci in tisti, ki so največ pripomogli k gradnji doma, prejeti lepe diplome in priznanja. Sledil je ogled novega gasilskega doma, kjer je

V Zamostecu gradijo vodovod

Po vzgledu sosednjih Sodražic nov so začeli graditi vodovod tudi v Zamostecu. Letos bodo opravili vsa dela pri zajetu izvira Mišatka ter skopali kanale za cevi po vasi. Ostala dela bodo nadaljevali in končali prihodnje leto. Stroški vodovoda bodo znašali po predračunu 5.600.000 dinarjev. Sredstva bodo zbrali v glavnem sami prebivalci. Zbrali so že 150.000 dinarjev ter 160 m³ lesa. Po vzgledu Zamostčanov se pripravljajo na gradnjo vodovoda tudi vasičani Črnca; vasica je v hrbtovinju predelu in šteje vsega 11 hiš. Gradnja vodovoda jih bo stala 4 milijone dinarjev. Imajo že — ca 100 m³ lesa, kar je za malo vas vsakega rok zelo dosti. Vakičanom bo pomagala pri gradnji s finančnimi sredstvi tudi samnarna postaja Kočevje ter Centralni higienski zavod Ljubljana. Omenjeni dve vasi dajo lahko za vzled, kaj se vse storiti za napredek kraja, če so prebivalci enotni in napredno mišljeni. Sedanjim roditeljem vasi bo pustil svojim potomcem pač najlepši svojem skupnega dela — vodovod. —Or.—

Pijani so napadli dve ženski

Trije mladi vinski bratci, Franc Peško in starejša mladoletnika F. S. ter J. S. iz Radulji pri Škocjanu, so se lani 13. novembra vračali proti Vinici. Bili so precej v »ročicah«, zlasti mladoletnik F. S. je bil natreaskan, da ni mogel niti hoditi. Na putu so srečali dve ženski iz Ljubljane, ki sta se vračali proti Novemu mestu. Ker sta se jim ženski baje posmehovale, so zahtevali, da jim plačata liter vina, nato pa so se ju fizično lotili. Glavni »junak« je bil Franc Peško. Pretopal so ju in zmerjali, dokler se jima nista izgubila in pobegnili. Na mesto v Ljubljano, sta morali nazaj v Vinico pri Smarjeti, ker sta bili umazani in opraskani. Na sodišču so se mladi prijavili

Kočevje dobi novo moderno strelišče

V Kočevju imamo dve strelski društvi, toda njuno delo se ni moglo razvijati, ker ni bilo urejenega strelišča, oziroma strelišča sploh ni bilo, saj so streljali kar na travniku. Agilni odbor društva Kočevje pa je sedaj s pomočjo nekaterih podjetij in ustanov pričel graditi moderno strelišče, kjer bodo lahko tudi vsa večja tekmovalna. Zgradili bodo strelsko toplo iz obdelane kamna, dolgo 16 metrov, kjer bo hkrati lahko streljalo 7 strelcev. Tu bo tudi pisarna in garderoba. Celotni objekt bo stal 1 milijon 200 tisoč dinarjev. Po pogodbi z gradbenim podjetjem bo dograjen do 10. septembra.

dela bodo opravili s prostovoljnimi delom. Največ zaslug, da so strelišče začeli graditi, ima predsednik društva tov. Arko, ki je sam v izgradnjo vložil že več sto ur. C. M.

K omenjenemu znesku je prispeval OLO 100.000, občina 100 tisoč, okrajni odbor SZDL 200 tisoč din, nekaj pa so prispevala tudi podjetja. Nastrokovna

Občni zbor gasilske zveze v Kostanjevici

Občinska gasilska zveza v Kostanjevici je imela 31. 7. v začetnem domu občni zbor, ki so se ga udeležili zastopniki OGZ Novo mesto in Krško, zastopniki OLO Novo mesto, delegati, gasilci in gostje. Najprej je bil zdelo kulturni spored, ki so ga dali gasilci-pionirji, mladinke in tamburaški zbor. Spored je lepo izpeljal kulturno prizadevanje gasilskih društev bodoče občinske gasilske zveze Kostanjevica.

Razglas

Na podlagi 79. čl. Zakona o občinskih ljudskih odborih ter po poblištvi 3. člena Zvezne uredbe o prodaji enodružinskih in dvodružinskih stanovanjskih hiš iz Splošnega ljudskega premoženja (Uradni list FLRJ št. 17-58) razpisuje Občinski ljudski odbor Zagradec v smislu sklepa 32. seje občinskega ljudskega odbora

Po sporedu je predsednik iniciativnega odbora pričel občni zbor in poročal o članstvu in inventarnem stanju društev. V novo zvezo bodo spadala naslednja PDG: Kostanjevica, Prekopa, Podbočje in Malo Mrazevo. Sedež zveze bo v Kostanjevici. Občni zbor je izvolil upravni in nadzorni odbor in delegate za OGZ Novo mesto. Zastopnik OGZ Novo mesto tov. Mišigoj je začel novo zvezo obilo upeh in delal, naj bi se člani počutili pod OGZ Novo mesto prav tako dobro, kot doslej pod OGZ Krško. Pohvalil je kulturni del občnega zbora in poudaril, naj tudi poslej marljivo delujejo na kulturnem področju. Za njim je spregovoril zastopnik OGZ Krško Albin Zleselj; zahvalil se je za sodelovanje dosedanjih OGZ Krško in jim začel uspeha in sreče v novi OGZ Novo mesto. Povedal je, da bo finančno vzdrževalo novo občinsko gasilsko zvezo letos še OGZ Krško. Tople, iskrene besede obeh zastopnikov so zbrani gasilci navdušeno pozdravili.

JAVNO DRAŽBO

Na prodajo enodružinskih stanovanjskih hiš in gospodarskega posojila iz Splošnega ljudskega premoženja. Javna dražba bo 11. septembra 1955 ob 9. uri v uradnih prostorih občinskega LO Zagradec. Cenilne vrednosti so: Prilježna stanovanjska hiša, ki stoji v Valčini vasi št. 25. Hiša je v slabem stanju, prilježna in delno pokletočena. Zazidana plošev znaša 8,10 x 4,8 + 39 kvadratnih metrov. Gospodarsko posojilo meri v tlorisu 3,80 x 4,20 m je pokletočeno v kamnitem obodnem zidu. Vrednost obeh posojil je ocenjena na 25.000 din. Prilježna stanovanjska hiša z gospodarskimi posojili v Primi vasi št. 19. Hiša je zidana v kmečkem stilu z vežo, z eno manjšo in eno večjo sobo. V podaljšku je prizidan goveji hlev. Zazidana plošev 16 x 6,70 + 120 kv. m. Hiša je ocenjena na 120.000 din. Pod, ki je deloma pokletočen. Zazidana plošev znaša 5 x 19 + 50 kvadratnih metrov in je ocenjen na 35.000 din. Kozolec je dvojni na dva okna, krit s slamo. Zazidana plošev znaša 4 x 3 + 22 kv. metrov. Stanje je srednje in je ocenjen na 40.000 din. 3. Miša hišica, ki se nahaja v Kamnem vrhu št. 17. Stavba obsega je ozko vežo in eno sobo. Tla so v obeh prostorih zemeljska. Zazidani del stavbe meri 4 x 9 + 36 kv. metrov. Ocenjena je na 25.000 din. 4. Hiša zgrajena na majhnem pobočju v Brezovem dolu, deloma pokletočena in krita s slamo. Obsega je odprto vežo ter levo in desno po eno sobo. Zazidana plošev znaša 12 x 5 + 82 kv. metrov. Ocenjena je na 35.000 din. Pod Stavba je lesena, krita s slamo in meri v tlorisu 4 x 4 + 34 kv. metrov. Stavba je ocenjena na 40.000 din. Kovčnica. Posojilo stoji približno 100 m od hiše. Zidana v kamnitem obodnem zidu in pokriva z cementno opeko. Prava kovčnica obsega prostor 5 x 6 + 32 kv. m. Posojilo meri v tlorisu 6 x 2 + 12 kv. metrov. Posojilo je ocenjeno na 5000 din. 5. Kozolec. Stoji na Fužini in je ocenjen na 60.000 din. Interesenti naj oddajo pisarne prošnje v zaprti kuverti občinskemu ljudskemu odboru Zagradec najkasneje do 10. septembra 1955. Pred začetkom javne dražbe morajo zainteresirani položiti do 5 odstotkov kavejše od izklicne vrednosti pri blažnji občinskega LO. Navedene hiše in gospodarska posojila bodo naprodaj najboljšim ponudnikom. Upravičenim ponudnikom bodo priznane olatjave po uredbi. Podrobnejše informacije se dobe vsak delovni dan od 8. do 12. ure pri občinskem ljudskem odboru Zagradec. Občinski LO Zagradec 27. avgusta 1955 Del. št. 59-5-55 Tajnik: Francka Oberstar

V novi odbor so delegati izvolili same zaščitne in postrvovalne gasilce, tako da bo delo občinske zveze žimboli uspešno tudi v okvirju OGZ Novo mesto.

V SODRAŽICI BODO IMELI DVOJNO SLOVESNOST

Prebivalci Sodražice bodo imeli 11. septembra veliko slovesnost. Teža dne bo tamkajšnje gasilsko društvo slavilo 57-letnico obstoja in je tako med najstarejših gasilskih društev v kočevjskem kraju. Gasilsko društvo bo razvilo novo gasilski prapor. Novemu praporu bo kumovala Danica Levstak iz Sodražice. Istega dne pa bodo Sodražičani slavili še en dogodek — svojemu namenu bo izročeno nov vodovod, ki je za Sodražico največja pridobitev po osvojitvi. Za gradnjo vodovoda so prebivalci sami prispevali v denarju in lesu nad 10 milijonov dinarjev ter jih tako lahko postavimo za vzled ostalim krajem na Dolenjskem. —Or.—

Na dopustu ga je zadel kap

Oficir JLA Jože Murn je bil na dopustu pri sorodnikih v Podtumu. 24. avgusta popoldne je nekoliko pomagal pri košnji. Okoli 18,15 ure mu je postalo slabo, legel je in takoj izdihnil. Zdravnik je ugotovil, da je bila posledica te nagle smrti srčna kap.

Naveličal se je življenja

14. avgusta je Kolpa naplavila pri vasi Šišljevič na hrvaški strani moško truplo. Na podlagi osebne izkaznice so ugotovili, da je utopljenec Jože Kopin iz Prečene. Iz poslovnih pisem, ki jih je zapustil je razvidno, da je bil prostovoljno v smrt.

Kino, ki Kočevju ni v ponos

V domu Svobode rudnika Kočevje so pred letom začeli z rednimi tedenskimi kinopredstavami. Tega so bili prebivalci Kočevja zelo veseli, saj je kino v mestu vedno poln in običajno je treba čakati na vstopnice tudi po več ur. Toda uprava kina navzile mnogim kritikam ne poskrbi za pravilno reklamo, da bi ljudje vedeli, katere filme predvajajo. Pred tekmi teden je pisalo, da bodo v soboto in nedeljo predvajali neki znani film, toda številni občinovalci so v soboto prišli pred zaklenjena vrata in nihče ni znal povedati zakaj ne bo predstave, niti ni nikjer pisalo. V nedeljo je bilo prav tako, samo s to razliko, da je nekdo na vrata napisal, da film ni prišel. Mnogi ljudje so se zgrajali nad tako malomarnim poslovanjem uprave kina, saj je ta kino oddaljen od mesta dobrih 20 minut. Reklame v mestu pa so še do naslednje sobote vable k predstavili, ki ni bilo. C. M.

Pretep pred gostilno

15. avgusta sta se pred gostilno v Podhošju srepla J. S. iz Meniške vasi in A. S. iz Suhobčja. Med pretepom je J. S. udaril A. S. s sekotnico po glavi in mu prizadelo težko poškodbo. Obračun tega pretepa bo na sodišču, kjer bo storilec prav gotovo dobil za svoje junaštvo strogo kazen.

NOGOMET

Novomeščani osvojili pokal v Kočevju

V okviru Turističnega tedna v Kočevju su prirediteli nogometni turnir Dolenjskih enastotnic za prehodni pokal Turističnega društva, Tekmovanja so se udeležila štiri moštva in sicer novomeški ELAN, crnomajski BELA KRKA-JINA in moštva iz Kočevja SVOBODA in PARTIZAN. Organizator tekmovalja je bila izredno silaba, kar posebno preseneča, ker vemo, da so Kočevci dobri organizatorji in da so v zadnjem času vedno večji prireditelji dobro organiziranih tekm. Posebno so bili očiščeni gostje iz Crnomaj in Novoga mesta, ki so morali v enem dnevu odigrati tri tekme, medtem ko so domača moštva igrala le vsako dve tekmi. Rezultati Partizan (Kočevje) vs. Svoboda (Kočevje) 2:0, NK Elan (Novo mesto) vs. Partizan (Kočevje) 2:1 (0:0), NK Bela krajina (Crnomelj) vs. Svoboda (Kočevje) 5:2 (3:0), NK Elan (N. m.) vs. NK Bela krajina 2:1 (0:1). Tekma NK Bela krajina proti Partizan Kočevje je bila prekinjena pri stanju 1:1, ko so Crnomajci zapustili igrišče zaradi slabega sojenja sodnika Andoljška, ki je navzile očitno nemu favitu nad Crnomajčanom dosežen gol za Kočevje priznal. Pripomniti pa je treba, da je priznal tudi prvi gol za domače, ki je padel iz očitnega ofsajda. V zadnji tekmi je novomeški Elan igral neodločno 0:0 z Kočevsko Svobodo, ker tekma ni vedno igrala na plasmah. Novomeščanom je bilo prvo mesto že zagotovljeno.

Prijet vilmilec

2. maja letos je bilo v nočnih urah vilmijeno v izložbeno okno trgovine v Trebnjem. Vilmilec je pobral iz izložbe zlasti alkoholne piščice. Kriminalni organi so te dni odkrili vilmilec v osebi P. M. iz Trebnjega, ki bo za svoje dejanje odgovarjal pred sodiščem.

Občinski zbor gasilske zveze v Kostanjevici

Po sporedu je predsednik iniciativnega odbora pričel občni zbor in poročal o članstvu in inventarnem stanju društev. V novo zvezo bodo spadala naslednja PDG: Kostanjevica, Prekopa, Podbočje in Malo Mrazevo. Sedež zveze bo v Kostanjevici. Občni zbor je izvolil upravni in nadzorni odbor in delegate za OGZ Novo mesto. Zastopnik OGZ Novo mesto tov. Mišigoj je začel novo zvezo obilo upeh in delal, naj bi se člani počutili pod OGZ Novo mesto prav tako dobro, kot doslej pod OGZ Krško. Pohvalil je kulturni del občnega zbora in poudaril, naj tudi poslej marljivo delujejo na kulturnem področju. Za njim je spregovoril zastopnik OGZ Krško Albin Zleselj; zahvalil se je za sodelovanje dosedanjih OGZ Krško in jim začel uspeha in sreče v novi OGZ Novo mesto. Povedal je, da bo finančno vzdrževalo novo občinsko gasilsko zvezo letos še OGZ Krško. Tople, iskrene besede obeh zastopnikov so zbrani gasilci navdušeno pozdravili.

KIN O

Kino KRKA Novo mesto Od 2. do 5. septembra: ameriški barvast film »Carobni šizol«. Od 6. do 8. septembra: angleški film »Tihotapci«.

Kino doma JLA Novo mesto Od 2. do 4. septembra: francoski film »Trije šaljivci«. Od 6. do 9. septembra: italijanski film »Nehvaležno srce«.

Kino Dolenjske Toplice 3. in 4. septembra: ameriški barvast film »Poženi Joe«. 6. septembra: mehliški film »Zapor za žene«. 7. in 8. septembra: jugoslovanski film »Dekle in hrast«. Predstave ob delavnicah ob 20.15, ob nedeljah ob 16. in 20. uri.

Kino Črnomelj 6. do 4. septembra: »Pikova dama«. 6. in 7. septembra: »Sanjave ustnice«.

Kino JADRAN Kočevje Od 2. do 4. septembra: jugoslovansko-norveški film »Krvava pot«. 7. in 8. septembra: angleški film »Zasužnjeno srce«.

Kino Mokronog 3. in 4. septembra: ameriški film »Skrivno življenje Walterja Mitlaka«.

Kino Trebnje 3. in 4. septembra: nemški film »Stari grešnik«. Predstava v nedeljo ob 15.30.

Dežurna zdravniška služba v Novem mestu Do 11. septembra: lina dežurna zdravniška služba dr. Špiler Adolf.

MALI OGLASI UGODNO PRODAJAM v bližini Novoga mesta zadržljivo stavbno parcelo z gotovimi kletmi, gradbenim lesom, apnom, peskom in gramozom. Polzevalci pri upravi v Dolenjskem listu. (485) PRODAJAM OBTESAN LES za hišo 8 x 6,5. Naslov pri upravi lista. (461)

KLAVNICA

Novo mesto MESARIJA Novo mesto

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Mikilij Marija, užitkarica iz Starega trga pri Trebnjem je padla po stopnicah in si poškodovala vno oko, Gustav Zvonko, sin mlinarja iz Brinovca, pri Ribniku je padel na koso in si poškodoval desno roko, Jernej Franc, delavec iz Koprivnika je padel s silosa in si poškodoval glavo in obe roki, Hrovat Jože, delavec iz Novoga mesta si je s cirkularjem poškodoval desno roko, Romih Zvonko, sin nemčenca iz Novoga mesta je padel s kolega in se poškodoval po trebuhu, Dim Kristan, miz. pomočnik iz Brezovice je padel s kolega in si poškodoval glavo, Janez Franc, delavec iz Kočevja si je s cirkularjem poškodoval prst desne roke, Kresal Alojz, kmet iz Kala pri Trebnjem se je s robosom zavalil v vodo in se poškodoval, lesničar Ana iz Vevč pri Trebnju je doma v hlevu nabodel vol in si rani trebuh.

»Inozemsko« blago je prodajal

Lahkovernost med ljudmi je še vedno velika, takih, ki to lahkovernost izkoriščajo, pa ni manj. Po Dolenjski se je zelo razpaslo trgovanje s predmeti, ki so jih poslali sorodniki iz inozemstva — tako vsaj zatrjujejo prodajalci, vedoč, da so nekateri še silno navdušeni nad vsako stvarjo, ki pride iz inozemstva, dočim za blago, izdelano pri nas, ne najdejo dobre besede. Da to vedno ne velja in da je naše blago šestokrat kvalitetno boljše kot tuj, so se mnogi že prepričali. Vendar se še kar naprej dogaja, da posamezne spekulanti, ki jih lahko imenujemo tudi goljufe, izkoriščajo to bolešno nagnjenost posameznikov do vsakega inozemskega blaga in tako grabijo težke tisočake naravnost iz žepa takega, v tuje »dobrine« za-trapanega potrošnika. Pred kratkim smo v našem listu objavili, kako so kriminalni organi zasačili Janka Selakoviča iz Drage pri Metliki, ko je v Novem mestu prodajal blago. Na to obvestilo so se oglašili še drugi, ki so nasledi premetnemu prekupevalcu. Ta je kupil v novomeških trgovinah tekstilno blago tropical in ga plačal okoli 1.220 din za meter. Kupil je vsaj 4 kose po tri metre in jih takoj prodal na Grmu. Za blago je plačal okoli 14.640 din, prodal pa ga je za 29.000 din. En kos je prodal za 9.000 din, drugi kos za 8.500 din, tretjega za 6.500 din in četrtega za 5.000 din. Povsod je zatrjeval, da je blago dobil od strica iz Argentine, in to je vleklo. Trdil je tudi vsakemu odjemalcu, da je to poslednji kos blaga, ki ga še ima. Na okrajnem sodišču je mislil Selakovič preklicali to, kar je priznal v preiskavi in so mu dokazali preiskovalni organi. Trdovratno je tudi zanikal prodajo dveh kosov blaga, vendar so ga oškodovanci in priče dobro poznali. Tem je na sodišču grozil sin, da jih ne pozna, da jih ni nikoli videl in podobno. Vse to mu seveda ni nič pomagalo, kot tudi ne zatrjevanje, da je blago kupila njegova mati od nekoga Dalmatinca, in ker

se je ona prevarila, je hotel na podoben način tudi on prevariti druge, toda prodal da je samo dva kosa. Pri odmeri kazni je sodišče zlasti upoštevalo goljufijo, s katero je nastopal pri prodaji. Obsojen je bil skupno na 18 mesecev zopora, plačilo stroškov in povprečnine. Oškodovancem mora povrnilo skupno 23.340 din. Blago in 5000 din gotovine, ki so jih dobili pri njem ob aretaciji, je bilo zaplenjeno. Očitno je bilo, da denarna kazen Selakoviča ni tako prizadela kot zopora. Čeprav je prejel zatrijeval, da nima nikakršnega premoženja je bil takoj pripravljen plačati denarno kazen, odnosno povzročeno škodo, zaporna kazen pa mu nikakor ni šla v glavo.

MLADA DIVJA LOVCA

Ko sta šla letos 8. marca mlilnička postaje LM Dolenjske Toplice po zasneženi cesti v Prsto žage, sta opazila pod cestno ob potoku steptan sneg in krvave sledove. Kari hitro sta ugotovila, da je postala srna žrtve psov in neznanih divjih lovcov. Kmalu sta jih tudi izsledila v oseh mladoletnikov in sicer 17-letnega A. M. iz Brezove rebi in 18-letnega D. M. iz Starih žag. Domači pes je srno podri in okoli, dva mlada nepridiprava pa sta jo zavlekla in skrilala pod sneg. Pozneje sta jo prenesla na dom gostilničarke Antonije Brinovec, kjer sta jo dala iz kože, meso pa nameravala speči. Ob prihodu mlilničnikov so vsi odločno tajili, da

bi kaj takega storili, dokler nista mlilnička odkrila mesa in kože, ki so jo zakopali v gnoj. Na okrajnem sodišču je prišlo na dan, da sta imela oba mladoletnika zelo slabo domačo vzgojo. V obeh družinah menda posvečajo več pažnje alkoholu kot pravilni vzgoji otrok. Sodišče je obsodilo mlada divja lovca vsakega na deset dni zopora, pogojno za dobo dveh let. Prav gotovo bo treba tudi plačati srno, kar znaša po novi tarifi za to žival 10.000 din.

Ne pozabite, da vam poravnana naročnina jamči brezplačno nezgodno zavarovanje!

Kakor smo že pisali imajo Radovljani največ upanja na mesteno prvenstvo Gorenske. Po zadnjih obvestilih so ta naslov že osvojili. Šahovsko društvo Novo mesto, kot moštveni prvak Dolenjske, se bo v nadaljnjem tekmovalstvu za možno prvenstvo Slovenije pomeril s prvakom Primorske ali Gorenske. V obeh primerih je precej upanja, da bo letos prvak Dolenjske prišel v finale možnega prvenstva Slovenije. Mik—

ŠAH

Kratke šahovske novice

Drugi polfinale mestnega prvenstva Novoga mesta se bo začel v petek 2. septembra v Domu JLA v Novem mestu. Začetek ob 20. Izžrebane bodo številke in določeni igralni dnevi. Po žrebu bo braturnar za prvenstvo SD Novo mesto za mesec avgust.

Poročilo smo že da bosta v Smarjetškem Toplošču dva propepandna turnirja. Zaradi pomlakanja časa in denarja sta oba turnirja začasno odpovedana, vendar vse kaže, da brez obeh turnirjev ne bo bomo ostali. Šahovska zvezna komisija v Ljubljani, ki je bila šahovski odbor Novo mesto pripravljata turnir za oktober in sicer v Novem mestu.

Od 18. do 25. septembra bo v Postorožu drugi možten mednarodni šahovski turnir za štiričlanske ekipe. Lani Dolenjska ni sodelovala, letos bo bilo dobro, da ne ostane brez predstavnika. Če bi bilo dovolj denarnih sredstev, bi se lahko turnirja udeležilo več društev in ekip Dolenjske, v nasprotnem primeru pa bi bilo dobro sestaviti reprezentativno ekipo Dolenjske. M. F.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Zvezna odbojcarska liga

Klub porazu so zadovoljili

MLADOST (ZAGREB) : PARTIZAN (NOVO MESTO) 3 : 1 (11 : 15, 15 : 11, 15 : 12, 15 : 8) Pred startom v jesenskem delu zvezne odbojcarske lige je bilo precej pesimizma, vendar se je izkazalo, da je bil neupravičen. Novomeščani so v jesenski del vsaj pili brez posebnih priprav, če ne štejemo dveh turnirjev, ker je skupni trening z mariborskim Branikom zadnji čas odpadel. Bila so celo ugibanja, da bo v Zagrebu katastrofa, posebno ko smo slišali, da je Mladost proti Čehom, ki so nedavno gostovali v Zagrebu in Ljubljani, zelo dobro odigrala in sproforsirane odbojke odvzela lastni set. Ko smo gledali delo v Ljubljani, smo takoj vladeli, da so v odbojki res profesorji in Jugoslovanci le učenci (komplet Branik z Megasurjem je bil poražen s 3:0). Zato smo takoj

Zahvala

Ob bridki izgubi naše ljube hčerke in sestrice

MARIČKE KLOBUČAR

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti v prerani smrti. Posebno se zahvaljujemo predstavnikom množični organizaciji, ki so s svojo prisotnostjo na pogrebu in z darovanjem vencev počastili njen spomin. Lepa hvala tudi šolskim upraviteljicam iz Stope in Podgrada, ki sta s svojimi učenci pršla na Maričin pogreb ter vseni ostali darovalcem vencev in cvetja. Zaljubljen družina Klobučar, Podgrad.

KUPIM HISO v Novem mestu ali okolici. Ponudbe na pravo lista. (460)

KUPIM HISO Z VRTOM, tudi z užitkarjem, v Novem mestu ali bližnji okolici. Ponudbe na pravo lista. (489)

KUPIM HISO z vrtom v okolici Novoga mesta, plačam takoj. Ponudbe na pravo lista. (453)

BREZPLACNO SOBO nudim dekletu učiteljska za pomoč učenec 3. razreda osn. šole. Zazelečna je ljubiteljska otrok. Ponudbe na pravo Dol. lista Novo mesto. ZLATO URO z veržico sem našel. Naslov pri upravi Dolenjskega lista.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KIN O

Kino KRKA Novo mesto Od 2. do 5. septembra: ameriški barvast film »Carobni šizol«. Od 6. do 8. septembra: angleški film »Tihotapci«.

Kino doma JLA Novo mesto Od 2. do 4. septembra: francoski film »Trije šaljivci«. Od 6. do 9. septembra: italijanski film »Nehvaležno srce«.

Kino Dolenjske Toplice 3. in 4. septembra: ameriški barvast film »Poženi Joe«. 6. septembra: mehliški film »Zapor za žene«. 7. in 8. septembra: jugoslovanski film »Dekle in hrast«. Predstave ob delavnicah ob 20.15, ob nedeljah ob 16. in 20. uri.

Kino Črnomelj 6. do 4. septembra: »Pikova dama«. 6. in 7. septembra: »Sanjave ustnice«.

Kino JADRAN Kočevje Od 2. do 4. septembra: jugoslovansko-norveški film »Krvava pot«. 7. in 8. septembra: angleški film »Zasužnjeno srce«.

Kino Mokronog 3. in 4. septembra: ameriški film »Skrivno življenje Walterja Mitlaka«.

Kino Trebnje 3. in 4. septembra: nemški film »Stari grešnik«. Predstava v nedeljo ob 15.30.

Dežurna zdravniška služba v Novem mestu Do 11. septembra: lina dežurna zdravniška služba dr. Špiler Adolf.

MALI OGLASI UGODNO PRODAJAM v bližini Novoga mesta zadržljivo stavbno parcelo z gotovimi kletmi, gradbenim lesom, apnom, peskom in gramozom. Polzevalci pri upravi v Dolenjskem listu. (485) PRODAJAM OBTESAN LES za hišo 8 x 6,5. Naslov pri upravi lista. (461)

Zahvala

Ob bridki izgubi naše ljube hčerke in sestrice

MARIČKE KLOBUČAR

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti v prerani smrti. Posebno se zahvaljujemo predstavnikom množični organizaciji, ki so s svojo prisotnostjo na pogrebu in z darovanjem vencev počastili njen spomin. Lepa hvala tudi šolskim upraviteljicam iz Stope in Podgrada, ki sta s svojimi učenci pr

Spomini na prvi partizanski bataljon

v Beli vodi in Travniku

Bil je deževan dan, 20. oktobra 1941. V malo hribovsko vasico Belo vodo je ta dan prikorakala prvič kolona nepoznane vojske, katere pozdrav je bil: »Smrt fašizmu — svoboda narodu!« Kmalu so ljudje zvedeli, da so to slovenski partizani, zvedeli pa so iz njihovih ust tudi za cilje njihove borbe. Čeprav premočni in izmučeni, so bili razigrani. Z navdušenjem so tolmáčili ljudem cilje borbe in kazali veliko borbenost ter prezir do fašističnega okupatorja. Ljudje so jih bili veseli in so jim postregli z vsem, kar so premoogli. Se sedaj se dobro spominjam Dakija s kosmato kapo na glavi, kako je pri Krajčevih ljudem pripovedoval o akciji na Lož. Norca se je delal iz hrabrosti italijanskih oficirjev. V Ložu so namreč med borbo zajeli 7 vojakov in enega kapetana.

»Preden sem prišel do njega, je izstrelil vse naboje v zrak. Ujel sem ga in mu vzel pištolo, ki nam je jo kazala, je povedal Dakl.

Ko so se odpočili, posušili ter okrepčali sem jih vodil na Debel vrh v Petelinovo kočjo. Pohod je bil zelo zanimiv. Italijanski oficir je nosil gozdarske kotle, od katerih je bil precej zamazan. Na počitku v Gosinovem ovinku se je videlo pravo tovarštvilo. Vsi so dobili cigarete, enako tudi Italijani. Ujeti italijanski vojak so še vedno pozdravljali svojega kapetana kot preji. Ko sem prišel z Debelega vrha, se je vrnila v vas kmalu za mano partizanska patrulja, obenem pa je prišla v vas tudi italijanska patrulja, ki je v velikem strahu vohala za partizani. Karabinjerji so nekje zvedeli, da so bili partizani v vasi, pa so šli potizvedovat za njimi. Partizani so mislili udariti po njih, pa so jih ženske zaprosile, naj ne napadejo v vasi, in partizani so jim ustregli.

Partizanska skupina je šla v Andrejev skedenj, ponoči pa so prišli skrivaj v vas tudi Italijani in se potuhnilo po sosednjih skednjih. Zjutraj, ko se je zdanilo, je šel Andrejev Janec krmit živino in je obvestil partizane, da so Italijani samo v 20 metrov oddaljenem Brinarčnem skednju. Partizani so na drugi strani skednja odtrgali desko in se zmuznili ven. Italijane so naše ženske po navodilu aktivistov usmerile v čisto nasprotno smer, kot so šli partizani. In sicer proti Travniku. Italijani so prišli v Travniki ponoči od dveh strani in se med seboj udarili, da je bilo kaj. Ranjenih je bilo več vojakov, neki karabinjer pa je vrgel puško na drva pred Tonkovo hišo. Ko se je zdanilo, so

Italijani zagledali puško. Obtožili so gospodarja, da je on streljal na Italijane. Zato so zaglali hišo, moške pa med pretepanjem odgnali v internacijo.

Iz taborišča v Debelem vrhu so šli partizani v Glazuto po hrano in tudi na agitacijo, toda neki zagrizeni Kočevarji so jih izdali Italijancem in povedali, kje približno je taborišče. Pod vodstvom Kočevarjev in celo enega Slovenca, so začeli Italijani splošno ofenzivo na Debel vrh. Zadnjega oktobra zvečer je prišla v našo vas skupina partizanov po hrano; dobili so jo. Čeprav so bili vaščani zaradi Italijanskega terorja močno preplašeni. Sneg je bil debel do nasa, tako da so šli lahko samo na smučkah.

Tisti čas, ko so bili partizani v Beli vodi, so prišli Italijani iz Glazute čez Mrtaloz po sledi: na Debel vrh, partizanska patrulja

pa je šla za Italijani proti taborišču. Ponoči je kakih 20 minut pred taboriščem oboje italijanski oficir. Kmalu je partizanska patrulja dohitela Italijane, nakar je prišlo do spopada. Italijani so besno streljali in metali bombe, da je bil ves sneg na kraju spopada črn. V spopadu so padli trije partizani, ostali pa so se po snegu umaknili v gozd. Mitraljez je ostal brez streliva, dobrih 100 metrov stran od spopada. Drugdan se je vrnil na to mesto in dobil pri svojem padlem pomočniku torbico nabojev; vzeli jih je in takoj odšel za Italijani. Kakih 400 metrov od taborišča so Italijani zgrešili tudi in tako tisti partizani, ki so bili v taborišču, sploh niso vedeli, da je šla italijanska kolona mimo njih. Mitraljez je obvestil komandanta Serčerja o položaju, nakar so izvidnice

pregledale, kje se bodo najlaže prebili iz Italijanskega obroča.

Prvega novembra zgodaj zjutraj je italijanska kolona ubila Edvarda Kordiša iz Travnika, ko je šel k maši. Navsezgodaj so ta dan zasedli vas Belo vodo in napravili bunkerje po vasi. V Valentinovem skednju je to noč spal mlad partizan. Orožje in opremo je skrnil v skednju in Italijane preliščili, da ni partizan, nakar so ga, sicer dokaj neradi, izpustili. Dva ranjenca, ki sta bila ranjena pri napadu na Lož, sta se zdravila v Jabini. Prvega novembra okrog devetih dopoldne sta se odpravila po Italijanski sledi proti taborišču Italijani so ju zapazili in začeli takoj streljati za njima. Enega so pobili do smrti s puškinimi kopti. Popoldne so ujeli še dva partizana, eden se je pisal menda Gnidic. Zapri so ju v Povletov svinjak in pretepal s puškinimi kopti vso noč.

Drugi dan so se Italijani umaknili iz vasi, misleč, da so sedaj uničili partizane, pa so se temeljito zmotili. Partizanske vojske ni bilo mogoče uničiti. Ta je rasla iz najboljših sinov našega naroda, krepila se je ob podpori zavednih ljudi, kot so bili in so še danes prebivalci v Travniku in Beli vodi, ter po vseh ostalih krajih naše domovine. Zrasla je v močno udarno pest slovenskega naroda in kmalu postala strah in trepet okupatorja in domačih predprenikov ter jih tudi pregnala z naše zemlje.

Karel Mikulčič

MLINAR BROLEC

podgorski šaljivec in ljudski pevec

MARKO IZ POGANCA

V časih, ko je še Trdina s popolno palico v roki spoznaval dolensko zemljo in njene ljudi, je med ljudskimi šaljivci, godeci in pevci najbolj slovel mlinar Brolec. Dokler je živel, ga ljudje niso nič kaj preveč radi videli, kajti znal je preostro zabavljati; toliko raje pa so poslušali Brolečeve pesmi, od katerih so se nekatere ohranile do danes. Čeprav je najraje krožil zabavljice, je včasih zapel tudi kako pobožno. Zapel je tako lepo, da so vsi kar strmeli in da mu je učitelj prepovedal orglati, ker se je bal, da bi ga Brolec ne izpodrinil.

Tiste čase je v Straži živel lovec Brezar. Nekoč je pa so poslušali Brolečeve pesmi, od katerih so se nekatere ohranile do danes. Čeprav je najraje krožil zabavljice, je včasih zapel tudi kako pobožno. Zapel je tako lepo, da so vsi kar strmeli in da mu je učitelj prepovedal orglati, ker se je bal, da bi ga Brolec ne izpodrinil.

Eno pesem bom zapel od enega pianca, prav z imenom ga povem: Marko iz Poganca.

Zena zdaj umrja je, svejt je zapustila, Marko pa se zmeraj spi ko erkjena kobila.

Kdor bo tam v mestu lu, lahko ga bo vsak vidu, to je velik osu bil, k je svojo ženo spridu.

Se ano mrho je imu, se tisto je zapreju, otroke na vuz zmejal je, se sam se je uzel.

Zena zdaj bolna lež, rada b spovednika, Marko pa se zmeraj spi, da prej bi zbudu bika.

Zdej ne vej, kam bi pognal, pred mejt al prot Metliki, in važarji nič dnarca nej, na riti pa dves fliki.

Od kod je bil Brolec doma mi ni znano. Tudi drugih podatkov nisem mogel ugotoviti. Po neki Trdinovi beležki je bil menda mlinar v novomeškem mestnem mlinu. Ker so Broleci

Bručič se danes doma okoli Težke vode, je bil nemara tudi naš šaljivec od tam, torej podgorska korenina. Morda nam čas priinese kaj natančnejšega o njem. B-r.

Zanimivosti

V Hirošimi na Japonskem so ob deseti obletnici, odkar je na to mesto padla prva atomska bomba, imeli slovesnost pred spomenikom 200.000 žrtev tega napada. Slavnosti se je udeležilo na desettisoče ljudi. Zupan mesta je v govoru zahteval, da se prepove atomske in vodikove bombe in dejal: »Upamo, da se kaj takega kot je bila Hirošimska tragedija, ne bo več ponovilo. Med slavnostjo so spustili v zrak 500 golobov, ki so simbolizirali željo za mir.

Pravi letiči kroznik, izdelan po vseh zahtevah človeške domišljije, kažejo na britanski razstavi fantastičnih letičih aparatov. Ta britanski letiči kroznik leta po razstavišču, iz njega pa izstopata dva v »Marsova« preobletena pilota.

Splošno mislimo, da je pivo kjača, ki je morda stara pet, šest stoletij in da so ga iznašli Nemci. Sedaj pa vemo, da so ga srčaki že stari Babilonci. Starinoslavci so namreč v izkopanih nah Babilona našli ološčo, na kateri je napisan najboljši recept za pripravljajanje piva. Ta pločica izvirja iz 9. stoletja pred našim štetjem, torej je pivo staro vsaj 2800 let.

Karel Mikulčič

Podobne zabavljice je krožil tudi na Mirjane, Cicmanov mlina pa tudi na svoje najbližje. Imel je lepo ženo. Dokler je bila lepa, je bilo vse v redu, ko pa so ji koze skazile obraz, ni več maral zanjo in je tudi nanjo naredil zabavljico.

Brolečeva hči je služila pri nekem Marku na Pogancih. To je bil Lamergerjev valpet in je imel krmo. Ko jo je brez pravega vzroka zapodil, se mu je Brolec hudo maščeval s strupeno pesmijo, ki se je celo Trdina — (Zbrani spisi IX, 162) ni upal cele natisniti, češ da je presurova, pač pa jo je kar v dveh oblikah objavil Strekelj v Slov. nar. pesmih (št. 8603, 8604), ne da bi jo vedel prav lokalizirati, ker mu Poganci menda niso bili znani. Tu naj sledi v nekotikoj krajši obliki, kakor jo je zapisala A. Mrvarjeva 1932 v Stopičah:

NOVOMEŠKI MATURANTI IZ LETA 1910 so se nedavno zbrali v Ljubljani na proslavo 45-letnice mature. Od 18 jih živi še deset. Na sliki, od leve na desno (sedijo): dr. Leo Vučina (Beograd), prof. Ladislav Mlakar (Maribor), dr. Robert Zakolokar (Zagreb), Miško Beljan (Ljubljana); stojijo (od leve na desno): ing. Nace Perko (Ljubljana), dr. Rudolf Mikuš (Vojnik), Ivan Lovrenčič (Šmihel), dr. Pavel Brežnik (Beograd), Vladimir Vavpotič (Ljubljana). Proslave se ni mogel udeležiti dr. Niko Sever (Zagreb). Slavnostni so sklenili, da bodo 50-letnico mature proslavili v Novem mestu ki jim je ostalo v najlepšem spominu.

Ledeno dobo napoveduje znanstvenik Jezard Eminiani iz Chicaga. Pravi, da je na podlagi raziskovanj ugotovil, da bo na svetu čez 10.000 let nastopila ledena doba. Po njegovem bodo tedaj velika mesta kot Chicaga, Berlin in Moskva pod 300 metrov debelo ledeno ploščo.

Znana italijanska filmska igralka Ana Maria Moneta je prejela za neko svojo filmsko vlogo 90 milijonov lir, za pet milijonov lir druguljeve, opremljeno sobo v Rimu, radio, televizijski aparat in mesec dni plačnega dopusta na morju. To je gotovo lepa plača, zato pa stotisoči italijanskih delavcev ne zaslužijo niti za borno preživljanje.

Podobne zabavljice je krožil tudi na Mirjane, Cicmanov mlina pa tudi na svoje najbližje. Imel je lepo ženo. Dokler je bila lepa, je bilo vse v redu, ko pa so ji koze skazile obraz, ni več maral zanjo in je tudi nanjo naredil zabavljico.

Partizanska skupina je šla v Andrejev skedenj, ponoči pa so prišli skrivaj v vas tudi Italijani in se potuhnilo po sosednjih skednjih. Zjutraj, ko se je zdanilo, je šel Andrejev Janec krmit živino in je obvestil partizane, da so Italijani samo v 20 metrov oddaljenem Brinarčnem skednju. Partizani so na drugi strani skednja odtrgali desko in se zmuznili ven. Italijane so naše ženske po navodilu aktivistov usmerile v čisto nasprotno smer, kot so šli partizani. In sicer proti Travniku. Italijani so prišli v Travniki ponoči od dveh strani in se med seboj udarili, da je bilo kaj. Ranjenih je bilo več vojakov, neki karabinjer pa je vrgel puško na drva pred Tonkovo hišo. Ko se je zdanilo, so

Italijani zagledali puško. Obtožili so gospodarja, da je on streljal na Italijane. Zato so zaglali hišo, moške pa med pretepanjem odgnali v internacijo.

V počastitev 10. obletnice osvoboditve in ustanovitve našega podjetja prirejamo v dneh od 6. do 11. septembra v naših prostorih Ljubljana, Prečna ulica 4

RAZSTAVO

zdravnih zelišč in ostalih gozdnih sadežev. Vabimo uslužbence zadrug, nabiralce in ostalo občinstvo, da si ogledajo razstavo.

GOSAD

proizvodno in trgovsko podjetje LJUBLJANA Prečna ulica 4

OKROGLE žužemberške

»Micka, ti imaš pa res zveštega moža, ko imaš tako lepo vreme pri sušenju perila!«

»Ha-ha-ha!« se na ves glas zasmehje Micka in pravi: »Radovedna sem, kakšno vreme bi imel moj mož, če bi imel žehtlo!«

je vedno s čim barantal. Pa prinese na semanj dan v Žužemberk poln naramni koš firklav in poličev.

»No Tone, kako gre kaj kupčija?« ga vprašajo.

»V vašem podjetju pa prav dobro delate, kot vidim. Ste ažurni in imate odlične uspehe.«

»I seveda, kar dobro jo vozimo. To pa samo zaradi tega, ker že eno leto nismo prejeli iz centralne nobenih navodil.«

Rokov oče iz Plešivice gre do v Stično v semenj. Po opravljenem poslu se vsedejo v gostilno pri Feliksi in si naroče izdatno kosilo. Posebno jim je všeč pražen krompir, ki se sveti od zabele. Pa porabijo natakarcico:

»Prmejvir deklina, posluš me no, al bi m' lahko predal kej tacgale krumpirja za seme?«

Nekateri Višnjegorci so zelo ogorčeni in ljubosumni na Stičane, ker bo pri njih komunna. Pa nanese tako, da je v Stični zasedal pripravljajni odbor ko mane, v Višnji gori pa je bila dekanijska konferenca.

Pa pravijo Višnjani: »Le naj imajo stiški vaščani tisto komunno, mi Višnjani imamo pa mesto in dekanijo.«

Zakaj so nekatera naša občinska podjetja tako »fino« uspevala, nam priča sledeča dogodbica:

V krajevni gostilni je pošlo vino. Upravnik napreže konja in hajdi v Novo mesto. Počasi cijati in prijazni na mesto, pohiti v vinskotrgovino in že sklence kupčijo. Ko opravi svoj posel, gre, da bi pripravil za natakanje vina, pa presenečen opazi, da je sod pozabil doma.

Bilo je spomladi leta 1882, ko se je pojavila v reki Krki pogubonosna račja kuga in zavrela tak obseg, da so v kratkem času 1885, vsi raki poginili.

Krka, ki je redila dolga leta najplemenitejše rake jelševce sloveče daleč po svetu, je od tistega časa upuščena in za rake mrtva. Isto škodo so utrpele skoraj vsi potoki, ki se izlivajo v Krko.

Po statističnih podatkih je ugotovljeno, da so iz same Krke izvozili letno najmanj 100.000 rakov, medtem ko je domača potrošnja prav gotovo dosegla če ne še presega gornje število Krške rake so prodajali za drage denarje, saj je ugotovljeno da je znašal dohodek za prodane rake letnih 20.000 goldinarjev, kar je bilo za takratne čase vsekar zelo velik dohodek.

Krške rake so povsod našli zaradi njihove lepote, velikosti in posebne okusa ter so jim celo nadeli ime »krški solo-raki«, s čimer razumemo najplemenitejšo vrsto. Te rake so izvažali v glavna mesta sosednjih in tujih dežel. Znano je tudi da ni bilo skoraj na nobenem dvorcu v Evropi gostije, kjer ne

Neka Žužemberčanka, mati petih sinov, vodi šestič in spet fanta. Ko to izve, je vsa prepadena in obupana, ker ji je mož pred odhodom v bolnišnico zabil, da ne sme brez punčke domov. Pa reče zdravniku: »Gospod dohtar, fanta ne smejm prnest domu. Lepu vas prosim, eno punčko mi dejtel.«

bi bili na mizi tudi znamenit-krški raki. Smelo lahko trdim ta so krški raki sloveli daleč po svetu.

Vso to cvetočo trgovino pa je račja kuga hipoma, tako rekoč brez noč uničila, s čimer je bil adan prebivalcem vasi ob Krki enak gospodarski udarec. Preživljalci teh vasi so se po večini ukvarjali in preživljali z račjim odrom ter pletenjem košar za odpremljanje nalovljenih rakov v bližnje in daljne dežele.

Zaradi račje kuge je nastala navedenih vaših revščina in trmoštvo, kar je nekateri stavejšje in razumnejše rakolovec n ribiče privedlo do tega, da pričeli resno razmišljati kako bi opustošeno Krko zopet plemenili z raki. Obrnili so se za takratne lastnike in zakupnike krških revirjev, obenem pa udi na pristojne oblasti s prošnjo, da bi njim pomagali pri čimprejšnji obnovitvi Krke z raki. Skupno so se posvetovali in naj čakajo, da se bodo raki saredili spet, ali pa bi jih prišlo vlagati. Prvo bi trajalo prelozko, zato so se odločili za drugo, to je za vlaganje. Ze spomladi 1888 so pričeli loviti rake

Zmavklov Tone iz Zvirč je imel precej trpovske žilice in

ki se izteka pri Pogancih v Težko vodo. Dovoljenje za odlov je dal takratni lastnik tega potoka, graščak Josip Langer. Izvršitelj odlova je bila poverjena takratnima poklicnima ribičema Jakobu Stoparju iz Novega mesta in L. Lukšiču — vulgo Janežu, iz Drake pri Novem mestu. Tema iz pomaga pokojni Karel Suhudi mene ni manjkoal zraven Takrat smo nalovili kakih 1000 kosov samic in okoli 500 samcev. Vse nalovljene rake smo nato razdelno vlagali v jekove pri Rumanji vasi. Vavt vasi, Volavčah, pri mestnem mlinu in v Strmem bregu v Novem mestu ter v jez pri Mačkocvu. Navodilo za vlaganje je dal pokojni profesor Franke, vektor slovenskih ribogojcev, k je trdil, da so najboljše gojišča rake ravno jezovi, kjer se raki zaščiteni pred ožrečnimi čukami, sami in vidrari.

Kasneje smo še nekakrat vlagali manjše število rakov v jekove Krke, vendar je bil ves trud brezuspešen.

Ob veliki suši leta 1938 je bil uničen tudi najbožejši potok raki Petelice — Rakovnik. Takrat smo s pokojnima Karlom Suhljem in Jožetom Sustaršičem nalovili in zanosili v potok Težka voda polne koše, to je na tisoče in tisoče velikih in malih

»Mihec, ta teden si že petič krasnovan: kaj prviš k temu?« — »Vesel sem, da je že petičke!«

Revščina v Italiji

Kot poročajo ameriški časopisi, je revščina v Italiji izredno velika. Pravijo, da je življenjska raven milijonov Italijanov tako nizka, da o mnogi pomrli, če jih ne bi pri življenju ohranilo sonce in blaga klima.

Leta 1945 je bilo s statistiko ugotovljeno, da je 4.500.000 Italijanov, ki nikoli niso jedli mesa. Čeprav v Italiji pridejajo veliko vina, je nad 3 milijone takih, ki niso okusili niti kaplje vina. Za meso in vino nimajo denarja. Prav tako je v Italiji na milijone družin, ki ne vedo kaj je sladkor. Spageti so italijanska narodna jed, pa vendar je nad 3 milijone ljudi, ki si jih ne morejo privoščiti nikoli. Za mnoge pa je to velik luksuz, ki si ga lahko privoščijo samo ob nedeljah.

Podatke o takem socialnem stanju je zbral posebni italijanski parlamentarni odbor. Poročilo tega odbora pravi, da 56 odstotkov Italijanov nima dežnega plašča. Okoli 38 odstotkov jih je izrazilo željo, da bi radi vsaj eno celo obleko. V Italiji je trenutno 2 milijona brezposelnih, prav toliko pa je delno zaposlenih. V mestu Neapel ima le 29 odstotkov ljudi delo. V tem mestu je 19.000 brezdomcev, ki stanujejo v rovih, dupljah in podzemskih kanalih.

Ta velika beda ima tudi druge posledice. Število mladinskih

zločinov je izredno veliko. Fantje od 12 do 18 let napadajo ljudi in tudi morijo in ropajo, dekleta pa se udajajo prostitutici. Okoli 56 odstotkov Italijanov je nepismenih.

Krščansko demokratske vlade, ki so na oblasti v Italiji po drugi svetovni vojni, niso nitičesar storile za izboljšanje težkega stanja ljudstva. Nasprotno pa ob podpori verske visoke gospode, ki seveda ni vseteta v gornjih številkah, italijanski vladajoči krogi vodijo ogrobeno borbo, da bi »rešili« ljudstvo pred komunistično nevarnostjo. Pod tako vladavino, je Italija še vedno dežela bajno bogatih veleposestnikov, nič manj bogate cerkvene gospode in plemičev te — krajne bede in zaostalosti.

Turistični dom na Travniki gori

Kočevski okraj ima mnoge lepih krajev, vendar jih pozna večina samo domačini. Novi turistični dom na Travniki gori bo bližnjim in daljnim turistom odprl pot v prelepe predel skrivnostnih travnogorskih gozdov. Lepa je ta gora, kako uro hoda od Sodražice ter uro in pol iz Loškega potoka. Sivi predeli smrekovega in povsod prehodnega gozda so kakor nalašč za mir in počitek in nudijo brezplačno zdravje. V osrčju Travnice gore je bila že pred vojno znana turistična postovalnica, tako imenovana Lenčkovatorija gostilna. Italijanskemu okupatorju je bila nevarna, zato so jo uničili in požgali. Na pobudo prijateljev turizma in naše depe narave in Travnice gore še posebej, je bil osnovan poseben odbor za gradnjo turističnega doma na Travniki gori. Dela lepo napredujejo ter bo dom v surovem stanju letos dograjen. Naj omenimo, da bo v domu 70 ležišč v lepih sobah, tako da bo dom ustrejal tudi zahtevnejšim turistom. Sredstva za dograditev doma so v glavnem zagotovljena. Vso pohvalo za službi KZ Sodražica, ki je prispevala za gradnjo doma materiala in drugo.

Dvojčke ubijajo

V južnoafriški državi Transvaal živi plemo Vendov, ki še danes ubija dvojčke zaradi verskih predsodkov. Prepričani so, da dvojčki prinašajo nesrečo. Dvojčke ubije babieja iz očetove rodovine, ali pa očetova sestra. To je seveda uradno prepovedano, zato pa iz strahu pred kaznijo dvojčke počasi zastrupljajo.

Največji cvet na svetu

Ta cvet, ki mu res ni para, se imenuje Arnolds in cvete v vzdovih Sumatre (Indonezija). Ko cvete, požene orjaški cvet škriatne barve. Cvet ima 1 meter premiera, težak je pa 7 kilogramov.

MIRNA ima novo železniško postajo. V delu je tudi postaja v Mirni peč, le Trebuže še čaka...

Krka in njeni raki

ki se izteka pri Pogancih v Težko vodo. Dovoljenje za odlov je dal takratni lastnik tega potoka, graščak Josip Langer. Izvršitelj odlova je bila poverjena takratnima poklicnima ribičema Jakobu Stoparju iz Novega mesta in L. Lukšiču — vulgo Janežu, iz Drake pri Novem mestu. Tema iz pomaga pokojni Karel Suhudi mene ni manjkoal zraven Takrat smo nalovili kakih 1000 kosov samic in okoli 500 samcev. Vse nalovljene rake smo nato razdelno vlagali v jekove pri Rumanji vasi. Vavt vasi, Volavčah, pri mestnem mlinu in v Strmem bregu v Novem mestu ter v jez pri Mačkocvu. Navodilo za vlaganje je dal pokojni profesor Franke, vektor slovenskih ribogojcev, k je trdil, da so najboljše gojišča rake ravno jezovi, kjer se raki zaščiteni pred ožrečnimi čukami, sami in vidrari.

Kasneje smo še nekakrat vlagali manjše število rakov v jekove Krke, vendar je bil ves trud brezuspešen.

Ob veliki suši leta 1938 je bil uničen tudi najbožejši potok raki Petelice — Rakovnik. Takrat smo s pokojnima Karlom Suhljem in Jožetom Sustaršičem nalovili in zanosili v potok Težka voda polne koše, to je na tisoče in tisoče velikih in malih

ribiško društvo, ki pa spritno majhnih dohodkov ne more oplenititi praznih voda z raki. Za zdaj skrbi predvsem za to, da obnovi potoke s salmonidi, ki jih je zadelo ista usoda kot rake, in so prav tako prazni.

Društveni odbor se živo zanimala za vsa ta prečta vprašanja in se trudi, da bi to stanje čimprej omilil, kar je pa odvisno od finančnih možnosti. Odbor je tudi sklenil, da čimprej gradi malo ribogojnico, oziroma za nujne potrebe vsaj valise, vendar se vse to ne bo moglo izvršiti brez izdatne pomoči. Mnenja sem, da je nujno potrebno, da društvo pomaga pristojni organi ljudske oblasti in vsi, ki jim je zaupana skrb za gojitev rib in rakov. Le tako bo mogoče odpraviti žalostno stanje salmonidnih voda na Dolenjskem.

Pri vsem tem pa moramo vedeti, da je dvig rakogojstva in ribogojstva v gospodarstvem, urehramenem in turizkoprometnem oziru zelo važna panoga našega narodnega gospodarstva, tar se tudi čisto krepko podarja. Literarno je račjo le go in njo zvezane dogodke obdelal Jože Dular v svojem obširnem romanu »Krka umira«.

ribov. Večina rakov pa je poginila, tako da se je smrad širil daleč naokoli.

V potoku Težka voda so še danes raki. Za osvetežitev in izboljšanje tega račjeja lovišča smo vložili po osvoboditvi kakih 500 komadov lepih jelševcev, ki so bili pripeljani z Nortrajnskega.

Iz vsega tega se vidi, da so se naši predniki, zavedajoč velikega gospodarskega pomena živo zanimali za obnovitev Krke z raki, vendar jim to nispelo ter je bil ves napor brez uspeha.

In danes? Mislim, da se vsi premalo misli na gojitev plemenitih rakov. Vsaj mi Dolenjci v selo občutimo. Sicer je znano šla so za poskus vložiti rake v tornji tok Krke. Kakšen je uspeh tega vlaganja, mi ni znano.

Poudariti pa moram, da je prvas na Dolenjskem več potokov ti bi bili sposobni za gojitev plemenitih rakov, a so prazni. Sedaj so plemeniti raki delno samo še v Težki vodi in Smarlaškem potoku, medtem ko so ostale potoke izpoplavljeni brezveze, ki po navadi samo svoj žodec, čemur je v veliki meri triva tudi pretekla vojna.

Res je, da upravlja te vode

Res je, da upravlja te vode

Res je, da upravlja te vode

Res je, da upravlja te vode

Res je, da upravlja te vode